

Beszámoló a szigetmonostori Nyitnikék Óvodáról független felmérés alapján

Szigetmonostor, 2025.03.21.

***„Csak remélni tudom, hogy (...) a jobb intézmények még mindig tudják,
hogy ők a gyerekek és szülők kedvéért – és szolgálatára! – vannak.”***

Vekerdy Tamás¹

¹ Vekerdy Tamás: Kisgyerekek, óvodások. Centrál Könyvek, 2016. 100.

Tartalomjegyzék

Előszó a beszámolóhoz.....	3
1. Stabil, kiszámítható érzelmi közeg.....	4
Szülői tapasztalatok:.....	6
Kérdőív adatok:.....	8
2. Szabad játék.....	9
Szülői tapasztalatok:.....	9
Kérdőív adatok:.....	10
3. Szülők segítése a gyermeknevelésben.....	11
Szülői tapasztalatok:.....	11
4. Érkezés és elválás.....	12
Szülői tapasztalatok:.....	13
5. Egyéni fejlesztések.....	16
Szülői tapasztalatok:.....	16
6. Mennyit szeretne tudni gyermeke óvodai életéről?.....	18
Szülői tapasztalatok:.....	18
Kérdőív adatok:.....	19
7. Óvónők bánásmódja.....	20
Szülői tapasztalatok:.....	21
Kérdőív adatok:.....	29
8. Szülőkkel való kommunikáció, bánásmód:.....	30
Szülői tapasztalatok:.....	32
Kérdőív adatok:.....	36
Vélemény, javaslat.....	37
FÜGGELÉK.....	38

Előszó a beszámolóhoz

A szülői kezdeményezésre induló és a KHM egyesület által felkarolt óvodai kérdőívezés egy a szülők számottevő csoportja által felvetett problémák és a településen szájról-szájra terjedő történetek megvizsgálásának érdekében készült. Segítségével a hipotézist - mely szerint gondok vannak az óvodában - cáfolni, vagy megerősíteni (falszifikálni vagy validálni) terveztük.

Ennek tükrében a kérdőív nem akart általános, statisztikailag torzításmentes közvéleménykutatás köntösébe bújni, annak kérdései a fenti cél tükrében lettek megfogalmazva.

A személyiségi jogok védelme érdekében a beszámolóban a neveket megváltoztattuk, gyermekek esetében “gyermekem” “lányom”, stb kifejezésekkel helyettesítettük, az óvodapedagógusokat ‘A’, ‘B’, ‘C’ és további betűkkel jelöltük.

A statisztikai vizsgálati módszerről a függelék elején adunk bővebb tájékoztatást.

1. Stabil, kiszámítható érzelmi közeg

Az intézmény pedagógiai programjának 5. oldalán olvashatjuk, hogy olyan gyermekeket szeretnének nevelni, akik tisztelik a szüleiket és az óvodában segítő felnőtteket, és bizalommal fordulnak hozzájuk.

A 8. oldalon az áll, hogy fontos, hogy a gyermekek tartós és szeretetteljes kapcsolatban éljenek a közvetlen környezetük személyeivel (tehát a pedagóguson kívül az asszisztenssel és a dajkával is). Mindehhez – ahogy a mondatban is eleve szerepel – elengedhetetlen a tartós kapcsolat, és nem fér bele az, hogy évente cserélgetik a személyeket a csoportok között. Ez a gyerekek és a felnőttek tartós szeretet-kötődéseit is roncsoolja. Hiszen a program is kimondja, hogy a dajkák és pedagógiai asszisztensek is közvetlenül és tevékenyen vesznek részt a nevelési folyamatban. Később, a 12. oldalon olvashatjuk, hogy a gyermek és a nevelő közötti érzelmi kapcsolat befolyásolja szociális érzékenységét, és a szeretett felnőtt mintájának követésére ösztönzi.

Mindezzel (a gyermekek kötődésével és annak személyi stabilitásával) kapcsolatban Vekerdy Tamás gyermekpszichológus elég egyértelműen állást foglal:

„[A gyerekkori személyes kötődést] nem írhatják fölül intézményi szempontok. A személyes kötődés a legfontosabb. (...) A gyermekek jogairól kötött nemzetközi Egyezményben az 1. rész 3. cikke kimondja, hogy az intézmények, bíróságok, hatóságok, törvényhozó szervek »minden a gyermeket érintő döntésükben a gyermek mindenek felett álló érdekét veszik figyelembe elsősorban«. Márpedig minden ismert kutatási és vizsgálati eredmény szerint a gyermek mindenek felett álló érdeke megkívánja a nagyfokú érzelmi biztonság kialakítását, megadását (még az értelmi fejlődés is az érzelmi biztonságba mélyeszi gyökereit) – ez pedig csak stabil, állandó személyes kötődésben lehetséges.

Minden későbbi »baj«-nál, devianciánál – legyen az függőség, agresszió vagy más – ott találjuk az előtörténetben a stabil személyes kapcsolatok hiányát. Család, óvoda, iskola – ebben a fontossági sorrendben. Minél kisebb a gyerek, annál fontosabb e kapcsolatok állandósága (de még a tizedik és tizennyolcadik életév között is nagyon fontos, az ekkor fellépő konfliktusok ellenére).

Nem, nem helyes – extrém esetektől, hibáktól eltekintve – óvónőt, osztályfőnököt (vagy akár más szeretett tanárt) »meg« és »le« cserélgetni.”²

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a későbbiekben: Alapprogram) a személyi feltételek kapcsán hangsúlyozza az óvodapedagógus jelentőségét, akinek jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos tényező. Emellett kiemeli azt is, hogy a nem pedagógus alkalmazottak munkájának összehangoltan kell hozzájárulnia a nevelés sikerességéhez. Mindezek azt feltételezik, hogy ezek a személyek egy közös „munkacsoportot” alkotnak a gyermek számára, az ő óvodai nevelésének teljes ideje alatt.

Koltói Lilla az óvodapedagógusoknak írt pedagógiai pszichológiai jegyzetben (SZTE-Juhász Gyula Pedagógusképző Kar) az óvodai szocializáció kapcsán kihangsúlyozza, hogy egy gyermek számára a későbbi sikeres életpályához arra van szükség, hogy az egyén teljes értékű kisgyermekként éljen meg. Ehhez az óvodásoknak szüksége van az érzelmi biztonságra, a sok

² Vekerdy Tamás: Kisgyerekek, óvodások. Centrál Könyvek, 2016. 113-114.

mozgásra és a szabad játékra. Az óvoda feladata biztosítani a szülők távollétében is az érzelmi biztonságot, érzelmei szabad megélését a gondozóval. Nagyon fontos ebben az időszakban az utánzás és azonosulás miatt a jó minta, az utánozható felnőtt, akihez kötődik.³

A gyermek kötődéseit hangsúlyozza Zsubrits Attila, amikor egy 4-7 éves gyerekek körében végzett kötődésvizsgálat eredményei kapcsán megállapítja, hogy:

*„Az óvónőhöz tartozás érzései között – hasonlóan a szülők felé irányuló érzésekhez – a szeretet, a bizalom, a biztonság érzése és a kommunikációs viselkedésben kifejeződő érzések (pl. öröm, boldogság) fordulnak elő.”*⁴

Mindezekkel nem egyeztethető össze a személyek évenkénti tudatos cserélgetése a csoportok között, melynek így minden gyermek a kárát látja. Ezt alátámasztja az a megállapítása is a fenti kutatónak, miszerint:

*„Az emberi kapcsolatok egyediek, megismételhetetlenek, felcserélhetetlenek, egymással nem helyettesíthetők.”*⁵ - tehát ezeket a kapcsolatokat nem lehet évente „lecserélni”, és elvárni a kisgyerekektől (és ugyanúgy a felnőttektől is), hogy minden évben ugyanolyan mélységű, bizalmi kapcsolatra legyen képes az őt körülvevő felnőttekkel.

Egy 2001-ben, országosan reprezentatív mintán végzett kutatás azt mutatta, hogy a szülők számára az óvodáról alkotott vélemény legfontosabb összetevője a pedagógus személye. A megkérdezettek 85%-a értékelte nagyon fontosnak az óvodapedagógus személyét, valamint második legfontosabb tényezőként a dajkát jelölték, a szülők 69%-a mondta őt is nagyon fontosnak. Mindez azt mutatja, hogy a szülők számára elsősorban az óvoda „emberi dimenziói” befolyásolják az intézményről alkotott képet. Ezt támasztja alá továbbá az is, hogy megközelítőleg kétharmados arányban jelöltek meg további emberi dimenziókat, mint a gyerek irányába tanúsított egyéni bánásmód, a családok irányába megnyilvánuló nyitottság, és a gyerekek számára felkínált programok. Összességében tehát a gyerekekkel való bánásmód és a szülőkkel való kapcsolattartás terén a legmagasabbak a szülői elégedettséget jelző mutatók.⁶

Mik az alapvető lépései a gyermek érzelmi biztonságának kialakításának az óvodában? Először is a napi kapcsolat az óvoda és a szülők között. Kormöci Katalin így fogalmazza ezt meg:

„Az érzelmi biztonság óvodai bánásmódjának egyik eleme pl. a család és az óvoda jó kapcsolata, nyitottsága. A felnőttek örömteli érintkezései azt sugallják a gyermeknek, hogy szülei is bíznak az óvoda nevelőiben és gondozóiban, és azt érzi, hogy ő jó helyen van. Ezek az alkalmak a rendezvényeken, összejöveteleken, de különösen nap mint nap a reggeli fogadások alkalmával szinte »megágyazzák« az érzelmi biztonságot a gyermekben. Ezért is olyan fontos a »nyitott óvoda« szellemisége.

³ Koltói Lilla: Pedagógiai pszichológia jegyzet óvodapedagógusoknak. 6.3. Óvodai szocializáció.

http://www.jgyph.hu/mentorhalo/tananyag/Pedagogiai_pszichologia_jegyzet_vodapedagussoknak/index.html
legutóbbi megtekintés: 2025. márc. 14.

⁴ Zsubrits Attila: Az óvodáskorú gyerekek közeli kapcsolatai. Képzés és Gyakorlat, 12. évf., 2014/3-4. 133-142. 138.

⁵ Zsubrits Attila: Az óvodáskorú gyerekek közeli kapcsolatai. Képzés és Gyakorlat, 12. évf., 2014/3-4. 133-142. 134.

⁶ Török Balázs: Óvodák és szülők. Educatio 2005/IV. 787-804. 798-800.

A »nyitott óvoda« egy fontos jellemzőjét emelném ki. A nyitott óvoda értelmezése fizikai értelemben a nyitott ajtókat jelenti a szülők számára, ahol a gyermek 'átadása-átvétele' megtörténik. Ez segíti elő a gyermek számára az átmenetet a szülői biztonságból az óvoda biztonságos környezetébe. Ott, ahol erre módot adnak, ott 'kézből kézbe', a 'fizikai és érzelmi biztonságból a fizikai és érzelmi biztonságba' kerül a gyermek. Ez megmutatkozik a reggeli érkezésnél, amikor

- *az óvodapedagógus a szülő és a gyermek elé megy*
- *ahol mód van megbeszélni az éjszakai és reggeli otthoni történeteket*
- *ilyenkor a gyermek érezheti, hogy RÓLA van szó, VELE törődnek, ÉRTE történik mindez. Ez 'ágyazza meg számára' a lelki biztonságot az elkövetkező órákra, amikor távol van a szülői háztól, a szüleitől, édesanyjától.*

(...) Amennyiben az óvodai életben biztosítják a gyermek számára a fizikai és az érzelmi biztonságot, máris óriási segítséget kapott a későbbi boldoguláshoz. Megalapozza az érzelmi intelligenciáját.”⁷

Szülői tapasztalatok:

(A beszámolókból megjelenő óvodai dolgozók neveit az ABC betűivel jelöltük, az anonimitás megőrzése érdekében).

„Sajnos nem vagyok megelégedve az óvodával. Gondolkodom rajta, hogy máshová vigyem. Túl sok a változás, harmadik éve járunk kisfiammal, minden évben nagy változások voltak (csoport átszervezés, óvónő váltása, épület váltás) Ez mind bizonytalansággal tölti meg a kisgyermek életét. És nem csak pár napra, mert ügyes és megszokja, de ez lesz neki a normális, ami nem jó.”

„Állandó személyi változás, Félelem, hogy ne kerüljön 'A' néni kezei közé.”

„Nagyon sok az átszervezés a csoportok között, ide-oda vannak dobálva a pedagógusok és a gyerekek is. Nem érezhető a jó munkaközösségi hangulat az óvodában. Inkább a szigor, félelem uralkodik.”

„A nagyobb lányom esetében nagyon negatív dolognak tekintjük azt, hogy a 3 évből minden évben volt a csoportjukban személyi változás, egyedül az óvónő nem volt még lecserélve. Ebben a korban pont stabilitásra, biztos pontra lenne szükségük a gyermekeknek, nem pedig arra, hogy minden évben másvalakit kelljen megszokniuk. Már előre félünk, hogy jövő évkedésre megint kiket fognak lecserélni.”

„Semmi olyan problémánk nem volt ami ártott volna a gyerekeknek. Szeretett Óvodába járni neki mindegy volt kivel van. Nem volt probléma.”

⁷ Körmöci Katalin: Gyermekünk érdekében, fejlődésük elősegítésére. A személyes bánásmód kézikönyve. Sprint Kft., 2018. 59-60.

„A gyerekeimmel összesen 4 éve járunk óvodába, és eddig minden évben változott a nevelői gárda a csoportjukban. A legdurvább az volt, amikor a 4 nevelőből (1 óvodapedagógus, 1 délelőtti ped.asszisztens, 1 dajka, 1 délutáni ped.asszisztens) csupán az óvodapedagógus maradt ugyanaz. Felháborítónak tartom, hiszen a gyerekek nem iskolai végzettség alapján kötődnek, ugyanúgy fontos számukra a további segítő személyek állandósága is. Amikor ez a nagy mértékű cserélgetés történt, a következő mondatok hangzottak el a nagyobbik lányom szájából:

- “Remélem, lesz majd egy ballagás tőlük is, mint a nagycsoportosoknak az ovitól, hogy elbúcsúzhassak tőlük.”
- “De miért mentek el? Már megszoktam, megszerettem őket.”
- “‘G’ néni még kibírtuk, de mostmár ez nagyon rossz!” (‘G’ néni volt előző évben elhelyezve a csoportjukból)
- “Akkor az újakat nem fogom megszokni, mert aztán úgyis elballagok.”

Mindkét gyerekem megsínylette a cserélgetést, mert mindkettőjüknek egy-egy ped.asszisztens volt a támasza a beszoktatása alatt, kiscsoportos, visszahúzódo korában. Az ő máshova helyezésüket még évekkkel később is emlegették, hogy hiányzik nekik az az óvónéni. Ugyanígy a szeretett dadus nénijük elvesztését is a mai napig, évekkel később is felelegetik. A középső gyerekem nehezen barátkozik meg az új ped.asszisztenssel, akit idén helyeztek a csoportjukba. A pontos okát nem tudhatom, hogy mi a kiváltó oka ennek a helyzetnek, lehet, hogy a személyiségük áll távol egymástól, és cserélgetésektől függetlenül is nehezen jönnek ki egymással. De mivel ő már 3. éve jár oviba, ezért feltételezem, hogy ha ilyesmi lett volna, azt mostanra már megszokta volna, összerázódta volna ennyi idő alatt, ha egyébként állandóság venné körül ebben a személyben is. Emellett másik oka lehet az, hogy már nem érzi biztonságban magát az állandóan változó személyek között, nehezebben alakít ki új kapcsolatokat. Valamint azt is tudom, hogy az a nevelő, aki a csoportunkba került, nem szívesen került ide, mert nagyon szerette az előző csoportját és az ottani kollégáit (érthető módon neki is vannak kötődései), ezért nem szívesen van most itt a jelenlegi csoportban. Abszolút meg tudom érteni őt, nehéz így helytállni egy munkahelyi helyzetben, amikor az ember nem szívesen van ott, ahol a munkáját végeznie kell. Mindez a gyakorlat tehát a gyerekekre, és a dolgozókra nézve is rendkívül káros. Az pedig egy további feltételezésem, hogy délutánonként azért történt több bepisítés is a kislányomnál, mert ezzel a ped.asszisztenssel nehezen találja meg a hangot, nem mert neki szólni sem arról, hogy ki kell mennie, aztán arról sem, hogy bepisilt. Az intézményvezetés által megnevezett indokok, melyek a cserélgetést szükségessé tesznek, számomra szakmailag nem állják meg a helyüket. Ilyenek pl. a szakmai kiegészítés elkerülése, illetve hogy minden dolgozó a számára megfelelő csoportban végezze a munkáját (pl. van, akinek nincs elég türelme a kiscsoportosokhoz). Azt gondolom, hogy ez utóbbi semmiképpen nem nevezhető szakmai indoknak, akkor azzal az 1-1 dolgozóval van feladat, vagy be kell látni, hogy nem alkalmas ellátni a munkáját, és nem az egész munkaközösséget és az összes gyereket kell kitenni ennek a folyamatos szétzabdalásnak. A szakmai kiegészítés elkerülése pedig úgy gondolom, nyilván valós probléma lehet, de biztos vagyok benne, hogy erre vannak megfelelő módszerek, hiszen az ország többi óvodájában nem alkalmaznak ilyen barbár megoldásokat, mégis valahogy működnek azok az intézmények is. Beszéltem is máshol dolgozó óvodapedagógussal, intézményvezetővel is, és döbbenet, álltak ez előtt a gyakorlat előtt: éppen az éveken át tartó közös munka miatt tudják egyre jobban végezni a munkájukat, hiszen ismerik egymást, félszavakból is megértik egymást (amit az itteni intézményvezető szintén hátrányként nevez meg), és számtalan váratlan vagy nehéz helyzetet könnyebben tudnak megoldani ennek az összezokottságnak köszönhetően.”

„Rengeteg kritika éri a szülőket az óvoda részéről, hogy milyen felelőtlenül nevelik a gyerekeiket, nem figyelnek oda a valós szükségleteikre, tárgyakkal kényeztetik, és az érzelmi szükségleteikre nem figyelnek oda. Mindezek fényében, hogy ezekről ‘oktat ki’ minket az óvoda pl. a Pedagógiai Programjának 1. oldalán, elég visszaesés a helyzet az, hogy az intézményben is

ilyen érzelmi bizonytalanságot teremtenek az állandó cserélgetésekkel, és évről évre szétrombolják a gyermekek kötődéseit. Ezzel arra trenírozva őket, hogy nem érdemes kötődni, mert az érzelmeid nincsenek biztonságban, bármikor elvehetik tőled a szeretett személyt, ne alakíts ki mélyebb, szereteteli kapcsolatokat.”

Kérdőív adatok:

A 3. ábrán található fontossági sorrendbe helyezett szülői igényeken látható, hogy az érzelmi biztonság a szülők szerint legfontosabb egy óvodában, a három legtöbb pontot kapott fogalom a következő:

- Stabil, kiszámítható érzelmi közeg
- A gyermek érzelmi szükségleteihez igazodó beszoktatás
- A gyermek érzelmi szükségleteihez igazodó reggeli elválás

2. Szabad játék

A szigetmonostori Nyitnikék Óvoda pedagógiai programjának 34. oldalán olvasható, hogy a játék a gyermek fejlődésében alapvető jelentőségű, semmi mással nem helyettesíthető tevékenységi forma.⁸ Nem mindegy azonban, hogy ez egy irányított, beszabályozott játék vagy a gyermek szabadon játszhat, saját igényei szerint, megszakítások nélkül.

Az Alapprogram kimondja, hogy az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését.

Vekerdy Tamás meglátása is összhangban van az Alapprogrammal:

„A magyar óvodai alapprogram is leszögezi, hogy az óvodás gyerek legfejlesztőbb tevékenysége a játék, méghozzá nem a játékos tanulás vagy a fejlesztő játék, hanem a szabad játék. (...) Kedvesség kell, érzelmi burok, biztonság, mert akkor tud jól játszani, akkor tud elengedetten mesét hallgatni. Sőt: érzelmi biztonság és öröm nélkül nincs hatékony tanulás!”⁹

Szülői tapasztalatok:

„Nagyon kevés a szabadban, kötetlenül eltöltött idő. Az állandó szabályok között tartása a gyermeknek óriási hisztiket generált kiscsoportos korában, nyilván ez az otthoni környezetben tört ki belőle.”

„Nagyon hiányzott a kinti, TERMÉSZETES környezetben történő, szabad játék. Az óvodának van (volt?) egy tölgyfája, ki lehetett volna használni a kornak megfelelő környezeti neveléshez...”

„Valószínűleg ez generációs ellentét is, de számomra kicsit "poroszabb" a légkör, mint azt jónak tartanám. Tudom, hogy a maximumot teszik meg a pedagógusok a gyerekekért, de nekem elegendő lenne kevesebb elvárás, viszont több szabadság.”

„Frusztrálónak találtam a "kötetlen" játékidő folyamatos megakasztását veszélyekre figyelmeztetés, fegyelmezés, hangerő-, sebesség-, tisztaságkontroll, modor helyreigazítás, "ki ügyesebb" eredményhirdetés, fenyegetések kiabálásával.”

„Mikor én bent voltam személyesen a gyerekeknél, akkor miközben mesét olvastak, akkor nem lehetett felállni. De hát ez még nem iskola, van olyan gyerek, aki sétálgatás közben tud a legjobban figyelni, vagy heverészik. De erre meg: ülj föl, ülj egyenesen, törökülésben kell ülni, rám figyelj, nézz rám... Borzasztó, auschwitz-i fíling. Mindig a szabályokkal jönnek, hogy muszáj a szabályokat betartani! Ha a legújabb, legmodernebb kutatásokat nézzük, ami már inkább a személyiséget veszi alapul, azt mondják, hogy csak legyen sok szabad játék, szabad mozgás! Itt pedig minden le van szabályozva. Az iskolában nem azt várják, hogy szabályosan kerekítő vonalat húzzon a gyerek, hanem pont ettől lesz később a sok szorongás, szövegértés-problémák, pont azért, mert nem ugrált, nem mászott, nem csimpaszkodott. Amit a legnagyobb előnyüknek vesznek: a képzések és a szabályok, pont ezek a legnagyobb hátrányok.

⁸ Nyitnikék Óvoda, Pedagógiai program, 34.

⁹ Vekerdy Tamás: Kisgyerekek, óvodások. Centrál Könyvek, 2016. 7-9.

Nincs semmi szabadság az oviban sem a szülőknek, sem a gyerekeknek, de az óvodapedagógusnak sem. Ez egy nagyon hazug, képmutató világ, mert az óvoda a második otthon (legalábbis ezt híresztelik a szülők), ahol nekem biztonságban játszhat a gyereke, lehet kisgyerek, amíg én még dolgozom. És egyáltalán nem iskolára való felkészítés! Nagyon maximum az utolsó évben, és azt is nagyon óvatosan, nagyon játékosan. Ehelyett ők 3 éves koruktól kezdve a szabályokra hivatkoznak: öltözzön egyedül, vegye fel, kösse be, időre csináljon mindent, stb...”

Kérdőív adatok:

Ugyanúgy a 3. ábrán található fontossági sorrendbe helyezett szülői igényeken látható, hogy szabad játék is fontos a gyermekek számára a szülők véleménye alapján

3. Szülők segítése a gyermeknevelésben

A kecskeméti Angyalkert Magánóvoda vezetője szerint változtatásra van szükség a szülőkkel való kapcsolattartásban, erősíteni kell a családok bevonását az együttműködés érdekében. Fontosnak tartja például, hogy érezzék az apák és az anyák (sőt a nagyszülők is), hogy az intézmény megszólítható, elérhető a számukra. Érezzék, hogy a szükséges tájékoztatást és információkat mindig megkapják a gyermekükkel és az intézmény működésével kapcsolatban. Ebben az intézményben pl. a szülők edukálására is fordítanak energiát, évente kétszer tematikus szülői alkalmak formájában. Ezek a 30-40 perces alkalmakon lehetőség van tudásátadásra, tapasztalatcserére, tanácskérésre is. A szülői visszajelzések alapján elégedettek a módszerrel, mert ez segíti az együttműködést, a közös munkát a családokkal, és minden fél számára segítséget nyújt a mindennapokban.¹⁰

Szülői tapasztalatok:

„Gyermelem szeretett óvodába járni, sok segítséget és támogatást kaptunk, bármi probléma felmerült.”

„9 és 11 éve nem ovisok a gyerekeink, akkor sok mindenben segítettek engem 'D' néniék is és 'H' néni is, szerettek oviba járni.”

„Sokszor hallani a szülői és az SZMK értekezleteken, hogy ezekre a szigorú intézkedésekre a felelőtlen szülők miatt is van szükség. Elismerem, hogy léteznek ilyenek, de az biztos, hogy nem ők vannak többségben, és engem nem is érdekel, hogy hányan vannak. Attól még nem lehet egy ilyen szabályrendszert rákényszeríteni a normálisan működő családokra is. Elismerem, hogy az a nehezebb út, de az óvodának az is a feladata, hogy ezeket a családokat/szülőket egyénileg segítse a fejlődés útján.”

¹⁰ Ferenczyné Kerekes Edit: A család – gyermek – óvoda hármasa az Angyalkert Magánóvodában Kecskeméten. Óvodai nevelés 2024/2. 8-9. p.

4. Érkezés és elválás

Az SZMSZ 22. oldalán az olvasható, hogy „a gyermeket az óvodába érkezésekor az óvodai csoportba való kíséréssel lehet átadni (személyes átadás szükséges) az óvodapedagógusnak.” A dokumentum még annyit jegyez meg, hogy az érkezés és távozás módját a Házirend szabályozza. Ott pedig mindez úgy szerepel, hogy a hét kezdő és záró napján kívül a kijelölt fogadópontra lehet átadni a gyermeket.¹¹ Itt már a két dokumentum is ellentmondásba kerül egymással.

Az épület nyitvatartásával kapcsolatban is vannak ellentmondások a Házirendben és a valóságban. A dokumentumban az szerepel, hogy a monostori úti telephely épülete 7.30-tól 16.30-ig van nyitva, a valóságban 17.00-ig van nyitva, bár az ide átkerülő csoportok szüleinek az lett ígérve, hogy 17.30-ig lesz nyitva.

Az Alapprogram kimondja, hogy:

„Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érhessék, az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.”

Mindez hogyan valósulhatna meg, ha óvodába lépéskor nem a közvetlen óvodapedagógusának adja át a szülője, hanem – sokszor – egy idegen dadusnak, az épület bejáratánál. És bár ez a dadus elkíséri az öltözőig, de mégis idegen mellett, majd egyedül van az öltözőben a gyermek, és csak ezek után találkozik az első ismerőssel, amikor belép a csoportszobába. De nem a szülője „adja át” a másik ismert-szeretett személynek, hanem eközben magányosan van. Mindezek a körülmények nem nevezhetők „kedvező érzelmi hatásnak” (melyet az Alapprogram előír) az óvodába lépéskor. Az óvodai alkalmazottak és a gyermek kapcsolata pedig nehezen nevezhető pozitív érzelmi töltetűnek, ha minimum évente cserélgetik körülötte a segítő személyeket, de nagyon gyakori az év közbeni „vis maior” helyzet miatti változtatás, cserélgetés, magyarul a gyermek kötődései szempontjából az érzelmi biztonságérzet erősen sérül, itt sem valósul meg. Ha vannak is váratlan helyzetek, amiknél elkerülhetetlen a változtatás, ezeket a minimálisra kell csökkenteni, és nem még szándékosan, rendszeres jelleggel, az alapvető működésben is a változtatásokra építeni.

Egy 2001-es kutatás szerint a jövőben várhatóan nagy szerepe lesz az intézmények minőségbiztosítási gyakorlatában a szülőkkel való kapcsolatnak, ez tehát egy fejlesztendő területként volt megnevezve 24 évvel ezelőtt. Ugyanebben a kutatásban kimutatták, hogy az óvodával való kapcsolattartás legfontosabb alkalma már ekkor is a szülők 89%-a szerint a mindennapos találkozás.¹²

Már egy, a 90-es évek elejére irányuló kutatásban is a megkérdezett szülők 77%-a szerint a mindennapos reggeli és délutáni találkozás az óvodapedagógussal a legfontosabb kapcsolattartási forma, mely segített elmélyíteni a bizalmi kapcsolatot. Sokan említették közülük, hogy milyen fontosnak érezték ezeket a találkozásokat, és hogy ilyenkor tudtak

¹¹ Nyitnikék Óvoda, Házirend. 10.

¹² Podráczky Judit – Hegedűs Judit: Család és intézményes nevelés kapcsolata a hazai kutatásokban. In: Podráczky Judit (szerk): Szövetségben. Tanulmányok a család és az intézményes nevelés kapcsolatáról. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2012. 71-84. 79.

beszélni a pedagógussal, aki beszámolt a gyermekkel aznap történt eseményekről, a gyermek fejlődéséről, nem csak a sablonos „megette az ebédet” típusú beszámolók voltak.¹³

Szülői tapasztalatok:

„Kedves, hozzáértő szakemberek veszik őket körbe. Az, hogy k-cs között nem lehet bemenni a gyerekekért v bevenni, és kint szoronganak a szülők egy ici-pici váróban, az ügyeletes dajka meg rohángál gyerektől-gyerekekig, pedig nevetséges.”

„A Covid alatt bevezetett reggeli és délutáni szülői "kinttartás" eleinte furcsa volt, de hozzászoktunk. Nem okozott problémát sem nekünk sem a gyermeknek.”

„Amikor pl. az volt a gond, hogy a szülők egy jelentős része szeretné bekísérni a gyermekét reggel az öltözőbe, a pedagógusok csak a szülőknek merték elmondani, hogy mennyire várják már ennek a rendszernek a visszaállítását, mert borzalmas reggel és délután a csengőhöz rohángálni. Nekik is nagy segítség, ha a gyereket a szülő abajgatja, öltözteti, megnyugtatta, ha kell, ellenőrzi a cuccait stb. A kapuzárós rendszerben mindez a rengeteg elintézendő dolgosra hárul, amit ők is alig bírnak és utálnak. De ezt ők maguk nem merik szóvá tenni az intézményvezetőnek. Nagyon gáz.”

„Egyik délután szülői értekezletre 17.00-ra mentem az óvodába. Az értekezlet miatt én beléphettem az épületbe, de a kinti "váróteremben" egy anyuka várakozott a gyerekére. Beléptem az ajtón, és látom, hogy bent, kb. másfél méterre az anyukájától, az egyik dadus öltözteti a kiscsoportos gyereket. Teljesen nevetséges helyzet volt, hogy míg az anyukája kint várakozik, tőle másfél méterre valaki más öltözteti a gyereket. Miért is nem mehet be? Nevetséges.

Minden reggel oviba menet számolgatjuk, hogy ma milyen nap van, bemehet-e én is a gyerekekkel, ill. mikor tudja majd megmutatni a játékát / rajzát / barátait, bármit, ami őt foglalkoztatja odabent, és szeretné velem megosztani.”

„Nekem tökéletesen megfelel, sőt hálás vagyok érte, hogy nem kísérem be reggel. Fontos az önállóság és nem mellel nem helyben dolgozom, örülök, hogy nem ezzel megy el az időm.”

„Időközben lecsengett a COVID mizéria, a szülők bejárési tilalmát viszont azóta sem oldották föl, amit nehezményezek, mivel azon kívül, hogy korlátozza az óvónővel, dajkákkal való kapcsolattartást, gyakran bent marad ez-az az öltözőben, amit haza kellene hozni, ruhaneműk kallódnak el, illetve gyakran több mint 15 percet kell várni mire a gyerekek elkészülnek a felöltözéssel. (Ez egyáltalán nem a dajkák rovására írom, hogy lassúak vagy nem segítenek, hanem ezzel ők is feleslegesen vannak terhelve. Ráadásul sokszor a takarítónőnek, vagy a konyhásnéninek van kiadva ez a "megtisztelő" feladat, hogy a gyerekeket öltöztesse, kísérgesse, ami véleményem szerint röhejes.) Nem tudok még egy olyan Óvodáról ahonnan a szülők bármikor is ki lennének tiltva!”

¹³ F. Lassú Zsuzsa: A család és az óvoda kapcsolata a kilencvenes évek elején. In: Podráczky Judit (szerk): Szövetségben. Tanulmányok a család és az intézményes nevelés kapcsolatáról. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2012. 143-157. 147-148.

„A szülő nem kísérheti be a gyermekét reggel és délután (kedd-szerda-csütörtök). Mindez egyszerűen nonszensz. Több, mint 20 kisgyerekes ismerőssémmel és máshol, óvodában dolgozó ismerőssel beszéltem, és ilyen SEHOL máshol nincs. Még ha van is annak a szakmai indoklásnak valóságalapja, hogy a gyerekek önállóságot tanulnak ezzel, akkor is sokkal nagyobb a károkozása az intézkedésnek: a gyerekeket sokszor idegenek veszik át vagy adják ki (másik csoport dajkája, vagy gyakran van arra is példa, hogy a takarítónő), a szülőnek esélye sincs találkozni bárkivel a gyereke csoportjából. Nem trécselni szeretnék minden nap az óvónénivel, hanem szeretném, ha legalább lehetőségem lenne arra, hogy meg tudjam kérdezni délután, hogy evett/aludt/vécézett-e aznap a gyermekem, ha történt valamilyen konfliktus vagy különleges eset, akkor arról tudjanak tájékoztatni, vagy akár csak azt, hogy miért pisilt be, mert amúgy csak a pisis cuccot kapom a kezembe, hogy vigyem haza (jobb esetben megkapom, mert volt példa arra is, hogy odabent elkallódott a pisis cucc, és el sem jutott hozzám aznap). Mindeközben pedig nem gondolom, hogy egy kisgyereket 3 éves korától arra kellene trenírozni, hogy még kabátban, egy puszival gyorsan váljon el az anyukájától reggelente, és egy idegen kísérje be. Erre az érzelmi igénybevételre semmi szükség, nincs az a szakmainak nevezett indoklás, ami ezt felülírhatja. Azt elismerem, hogy biztosan vannak olyan szülők, akiknek ez nagyon kényelmes, mert nem kell az időt töltenie azzal, hogy kísérgeti a gyermekét, odabent beszélget vele arról, hogy melyik rajzot készítette ő a faliújságon, vagy hogy a csoportszoba ajtajában még a gyereke odaszaladhasson megmutatni neki a kedvenc játékát, vagy lássa, hogy kik a barátai a csoportban, és hogyan kapcsolódik a gyereke a többiekhez. Van olyan szülő, aki ezekre nem kíváncsi, hanem legszívesebben már a parkolóban kitenné a gyermekét, hogy ne legyen vele több gondja. De attól még az ő gyermekének is szüksége lenne a szülői figyelemre, és az óvoda éppenhogy ezt elősegíthetné, hogy teret ad ennek a kapcsolódásnak, ami a gyermek számára fontos. Ezzel az intézkedéssel éppen az érzelmi elhanyagolásnak nyújt táptalajt az óvoda.”

„A másik nagy negatívum nekünk az óvodával kapcsolatban, az az, hogy kedden, szerdán és csütörtökön nem lehet bekísérni, illetve délután bemenni a gyerekekért. Egyrészt az óvónőkkal, dajkával így nagyon nehezen lehet kapcsolatot tartani, bármi kérdésem van nem tudom feltenni, másrészt nem látom, hogyha vinni kell váltóruhát vagy bármit, harmadrészt mivel 1 ember van arra, hogy a 3 csoport gyermekeit öltöztesse és kikísérje, nem ritka, hogy délután 15-20 percet kell várni a gyerekekre, mire kiadják őket. Illetve nagyon gyakran a konyhásnéni (vagy a másik óvodában a takarító nő) van megkérve erre a feladatra, ami elég nevetséges, mivel ez a szülő dolga lenne inkább, nem a konyhásnénié. Ők is feleslegesen vannak ezzel terhelve, mert ha bemehetne minden nap a szülő akkor mindenki intézhetné a saját gyermekét. Bárkinek mesélem ezt, néz rám tágra nyílt szemekkel, hogy ilyenről még nem is hallott, hogy van ahol ez így működik. Mintha börtönbe lennének zárva a gyerekek.”

„A gyermekek reggeli fogadása és délutáni átadása kapcsán pedig azt tapasztaltuk, hogy a jelen rendszerben nem alakul ki bizalmi kapcsolat vagy jó kommunikáció a pedagógusok és a szülők között. Ezt a gyermekek is érzik és látják, ami megnehezíti a hétköznapiakat mindenki számára. Egy óvodás korú gyermek esetében nagyon fontos lehet a napi szükségletek monitorozása, ami jelen rendszerben ellehetetlenedik. Nem íratjuk az intézménybe a többi gyermekünket.”

„Az, hogy nem lehet bemenni, az csak ebben az oviban van. Én járok az Egresi úti oviba, voltam a Szent András oviban is többet, Tahiban sincs ilyen kötelező dolog, hogy a szülő ne mehetne be. Ez itt egyértelműen a szülő elleni hozzáállás: tele van a hócipőjük a beszélgetésekkel, hogy megkérdezik, hogy szólnak, meg egyáltalán, nekik így egyszerűbb:

kizárni a szülőt, és nem kell kommunikálni vele. Szerintem alapvető jogunk bekísérni őket, búcsúzkodni, felöltöztetni akár, ha ő így szokta meg, stb.”

„Egyik évben a farsangi nap nem hétfőre vagy péntekre esett, így a szülőknek nem volt szabad bemenni az óvodába. Mi a gyerekekkel biciklivel jártunk oviba, a legnagyobbik a saját biciklijén, két kisebb pedig utánfutóban (a legkisebb még nem volt ovis, de őt is vinnem kellett magammal, mert a férjem hajnalban elment otthonról). A biciklizés miatt nem tudtunk otthonról jelmezben elindulni, ezért ott az 'átadó helyiségben', az előtérben kellett átöltöztetnem őket, miközben ki-be járkáltak a többi szülők a gyerekekkel, egy kb. 5 négyzetméteres szűk helyszínen, a hidegben, ahol folyton nyitogatták az ajtót. Megalázónak is érezhettem volna, hogy ott mindenki előtt öltöztetem a gyerekeket, de csak nevetni tudtam rajta, hogy mennyire szánalmas és értelmetlen egy helyzet az egész, amibe az óvoda belekényszerít. (...) Rendszeresen tűnnek el és kevedernek össze a gyerekek holmijai. A téli időszakban nem győzők minden nap új kesztyűt beküldeni, mert a gyerek elfelejti hazahozni, a dadus pedig (aki sokszor nem is az ő csoportjának a dadusa) az öltöztetésnél nem tud erre figyelni, hogy kinek-mije van. Amikor pénteken végre bejutok az oviba, akkor tudom átnézni a holmiját. A tavaszi-nyári időszakban pedig az alvós ruhával van a kavarodás: mivel az ismeretlen dadus hozza ki az ajtóhoz, a gyerek sokszor a benti, alváshoz használt nadrágjában jön haza (amikor én az ajtóban meglátom, hogy abban van, nyilván már nem küldöm vissza, hogy öltözzön át, ezzel tovább húzva mindenki idejét és energiáját), így minden nap küldhetek be új nadrágokat, csak győzzem nem elfelejteni. Ez sem történne meg, ha én bemehetnék a gyerekemért, ott a csoportszobában venném át, és együtt öltöznénk fel az induláshoz. Volt olyan eset, hogy délután mentem a gyerekekért, és a dadus kiszólt nekem, h legyek szíves bejönni. Furcsa helyzet volt, a többi szülő ott várakozott mellettem a 'váróban'. Bemegyek, és a dadus csendben elmondja nekem, h legyek szíves, öltöztessem fel én a két gyerekeket, mert ő egyedül van két csoportra, ő rohangál az ajtóhoz is a csöngetésekkor, ő öltözteti a gyerekeket két külön öltözőben, és közben a csoportszobánál az egyik kiscsoportosnak segítenie kell a WC-nél is. Nonszensz helyzet, ami valójában mindenkinek csak teher.”

„A bejárás kapcsán hétfőn és pénteken lehet bemenni a gyerekért, ami jó lenne, ha egy szerda délutáni bemenetellel még megtoldana a vezetőség, mert én pl. szeretném tudni, látni a bent lévő cuccait, mert egy 5 éves gyerek nem fogja tudni nekem elmondani, hogy milyen váltóruhája van még bent és ami bent van, azt meg nyilván nem fogja összehajtvá betenni a zsákba....”

5. Egyéni fejlesztések

Vekerdy szerint egy intézmény gyermekközpontúságát veszélyezteti az, ha az óvodát iskolaelőkészítőnek tekinti. Hiszen az óvodának nem feladata az iskolaelőkészítés, hanem csupán óvodás gyerekeket nevel, és ebben az életkorban a szabad játék a legfejlesztőbb tevékenység.

Vekerdy Tamás javaslata a szülők óvodaválasztásához:

„Én tehát olyan óvodát keresnék, választanék gyermekemnek – ha tehetném -, ahol nincs kötelező foglalkozás, nincs iskolai értelemben vett tanítás, fejlesztés, ahol nem az iskolára készítik fel és elő a gyerekeket, hanem hagyják, hogy élje az óvónők teremtette környezetben és segítő közreműködésükkel – az óvodások sokmozgásos, aktív életét.

És persze, ha lehetséges, szeretni való – és szeretni tudó – óvó nénit keresnék a játszótéren, a boltban, a szomszédoktól hallott szóbeszédék és kérdezősködés alapján.”¹⁴

Szülői tapasztalatok:

„Nagyon erős a "fejlesztés mindenek felett" attitűd az óvodában. Elismerem, hogy nagyon komolyan veszik ezt a munkát, de túlságosan erőltettnek érzem, hogy feladatlapokkal és tesztekkel akarjuk helyrehozni a gyerekek elmaradásait ahelyett, hogy biztosítanánk számukra az érzelmi biztonságot, a szabad, kreatív játékot, és sok-sok szabadtéri nagy mozgást (ezeknek mind híján vannak az itteni óvodások). Ezzel nagy arányban lehetne segíteni a gyerekeket azon a fejlődési úton, ami egyébként is beléjük van kódolva. És nem addig kell rátolni a fejlesztő feladatlapokat, amíg mindenki tökéletesen egyforma lesz, hanem meghagyni a személyes/egyéni szabadságot is a gyermek számára. Természetesen elismerem, hogy vannak, és bizonyára sokan, olyan gyerekek, akiknek szüksége van kívülről jövő fejlesztésekre, de mindezeknek az aránya nagyban csökkenthető lenne az életszerűség keretein belül. Nagyon fontosnak tartom, hogy az óvoda nem iskolaelőkészítő! Itt nem a koránképzésre, azonnali önállósodásra kell trenírozni már a 3 éves kicsiket is, hanem engedni őket, hogy élvezhessék az óvodát, és örülhessenek annak, hogy ez még nem az iskola.”

„Igazából a felmérések nem voltak korrektek nem időbe mérték a gyereket szerintem ezért nem kapta meg a megfelelő iskola felkészítést és nem is akarták hogy menjen iskolába De hála iskolás mert nem hagytuk Óvodában. De a megfelelő fejlesztések év végére hiányosak voltak számomra.”

“Ami még nekem nagyon fontos, hogy bár feladata az iskolára való felkészítés, de nem olyan mértékben, ahogy a mi ovink csinálja. És emögé bújik, hogy ő milyen fejlesztő. Nem kell fejleszteni, mert a 3-6 év nem arra van, hogy iskolafeladatokat csináljunk és iskolaelőkészítőket. 5 évesen elkezdhető, de nem muszáj. Mindig arra hivatkoznak, hogy mennyi külön dologgal foglalkoznak, mennyi tesztet csinálnak a gyerekekkel, de épp elég baj az! A sok fejlesztés között elvész a szeretet, az érzélem, a megértés, az otthon melege.”

„Nagyobbik lányom extrém visszahúzódó volt az ovi első évében, és egy év után javasolták, hogy menjünk el a Pedagógiai Szakszolgálathoz vizsgálatra. Az itteni vizsgálat után több,

¹⁴ Vekerdy Tamás: Gyerekek, óvodák, iskolák. Kulcslyuk Kiadó, 2021. 38.

másféle témában is megindult az óvodai fejlesztése is a fejlesztőpedagógussal, semmi komoly elmaradása nem volt, csak apróságok. Az utolsó, iskola előtti évben, amikor összeült az "ítélethirdető" bizottság (óvodapedagógus, intézményvezető, fejlesztő pedagógus, logopédus), akkor azt javasolták, hogy a lányomat járassam a pócsmegyeri alapozó tornára Judit nénihez. Nem értettem a dolgot, hiszen azóta zajlottak a fejlesztések is, nagyon sokat fejlődött, a beszélgetés is arról szólt, hogy minden rendben van, és eleve, az elején sem volt semmi komoly probléma a lánnyal, minden rendben volt vele, iskolaérett is volt. Amikor kérdeztem az indokokat, hogy hát mi az a súlyos dolog, ami miatt szüksége van erre a hetente 2x másfél órás fejlesztésre egy éven át, nem tudtak semmilyen konkrét dolgot mondani, csak tereltek és hümmögtek. Újra rákérdeztem, hogy mi miatt kell erre az alapozó fejlesztésre járnia, mire végül annyiban maradtunk, hogy 'a biztonság kedvéért'. Otthon átgondolva és a férjemmel is megbeszélve arra jutottunk, hogy ezt nem tartjuk elég erős indoknak ahhoz, hogy a gyermekünk utolsó óvodai évét ezzel zsúfoljuk tele, hogy minden héten két délutánja ezzel teljen el a szabadsága, szabad játék helyett, mielőtt még iskolába megy. Egyébként is zavart engem az óvodában, hogy úgy éreztem, nem tájékoztattak eléggé ezekkel a fejlesztésekkel kapcsolatban, mindig csak utólag, és sokszor csak a gyerektől tudtam meg, hogy megint volt valamilyen felmérésen valamelyik fejlesztőpedagógussal. Kizárva éreztem magam ezekből, mintha azt sugallnák, hogy nekem ehhez semmi közöm, majd ők megoldják. Túlságosan szigorúnak is éreztem ezeket a fejlesztési követelményeket, az elérni kívánt "szintet". Az utolsó óvodai tanév végén a fejlesztőpedagógus elmondta még nekem, hogy mik a gyermekem hiányosságai, amire még a nyári szünetben is tudatosan kellene figyelniünk, milyen játékokat játszunk vele, miket gyakoroljunk, és küldött emailen egy vaskos kötegni feladatlapot is. Először persze én is komolyan vettem ezeket, csináltuk a feladatokat (ahogy évközben is, minden héten volt "írásbeli házi feladat"), a nyári szünetben is, az volt a szerencsénk, hogy kislányom is viszonylag szívesen csinálta ezt, kötelességtudatból. Aztán egy idő után én magam kezdtem ezt feladni, egyszerűen nem akartam elfogadni, hogy egy óvodás gyereknek, az iskola előtti nyári szünetben tényleg feladatlapokat kell töltögetnie??? Végül egy vicces eset volt, ami végképp megnyugtató. Az év végi értékelésben a fejlesztőpedagógus problémaként nevezte meg, hogy a gyermek néha még összekeveri, melyik a jobb és a bal keze. Ezután a legelső tanítási napon, amikor az évnnyitón egy közösségi családi táncbázisban vettünk részt, a tanító néni állt mellettünk, és amikor mondták, hogy most forduljunk jobbra, akkor ő balra fordult. Felnevetett, és hangosan mondta, hogy "Jaj, ezt olyan sokszor eltéveszttem!" :) Ekkor tudtam én is megkönnyebbülve elengedni ezt az egész nyomasztó óvodai fejlesztést, hogy igen, az emberek nem tökéletesek. Mindenkinél mindig lesz valamiben hiányossága, nem kell törekedni a tökéletes egyformaságra, hanem meg kell hagyni valamit a saját személyiségből is. Csak már bánom, hogy erre későn jöttem rá, és az óvodában "úsztam az árral", és elfogadtam azt, amit ránk erőltettek a feladatlapokkal és a nyomasztó ítéletekkel..."

„A fejlesztésekről nem tudtunk semmit sem. Én nagyon szerettem volna a fejlesztő pedagógustól, a logopédustól egy átfogó képet kapni a gyerekről. Az egy csodálatos dolog, hogy van fejlesztés, és nem kell elhordani a gyereket messzebbre, félreértés ne essék! De nincsen meg a kommunikáció! Azt, hogy mozgásfejlesztésre jár a gyerekem, azt tőle tudtam meg. Ami, mondom még egyszer tök jó, és örülök is neki, hogy ez ma már elérhető dolog itthon, Monostoron. Miután elkértem a logopédus számát, akkor sikerült vele megbeszélni mindent, ami aktuális. Az óvónőt – aki amúgyis egy csoda – nem tudom ebben sem hibáztatni, hiszen neki ezerfelé szakad a figyelme, nem az ő tiszte és dolga az, hogy elmondja nekem, hogy mik a fejlesztő szerinti gondok a gyerekkel. Persze nyilván kérhetek fogadóórát, de szerintem egyik sincsen ott az épületben 16:45 környékén, viszont én hamarabb nem tudok ott lenni, mert a munkából nem tudok eljönni órákkal hamarabb.”

6. Mennyit szeretne tudni gyermeke óvodai életéről?

A szülőkkel való kapcsolattartás, és a szülők tájékoztatása kapcsán érdemes lehet áttekinteni, hogy Szigetmonostor másik, önkormányzati fenntartású és kisgyerekekkel foglalkozó nevelési intézménye, a Szigetmonostori Bölcsőde így fogalmaz Szakmai programjában:

„A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A családi és a bölcsődei nevelés-gondozás összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti partneri kapcsolat kialakítása elengedhetetlen feltétele a gyermekek harmonikus fejlődésének. A szülő ismeri legjobban a gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakítását. A szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről; ez alapvető fontosságú a személyre szóló bölcsődei nevelés-gondozás kialakításában, és a családokat is segíti a gyermek nevelésében.”¹⁵ Itt tehát nem csupán elismeri a család elsődlegességét (amelyet az óvoda is elismer a hivatalos dokumentumában), de ezen túlmenően kijelenti, hogy a szülő az, aki a legjobban ismerheti a gyermeket, és képviselni tudja az érdekét. Tehát ő az, aki igazán kompetens a vele kapcsolatos ismeretekben. A rendszeres kapcsolat pedig elengedhetetlen a szülők és az intézmény között.

Ugyanígy, a Bölcsőde dokumentuma a napi találkozások fontosságát is külön kihangsúlyozza: *„Bölcsődénkben a személyes kapcsolattartás fontos részét képezik a napi találkozások. A reggeli átvételnél a kisgyermeknevelők érdeklődnek a gyermekekkel történt előző napi eseményekről, délután pedig az átadáskor tájékoztatják a szülőket az aznapi történésekről.”¹⁶*

Szülői tapasztalatok:

„A kommunikáció hiánya nagyon zavar és törekvést sem látok erre az intézmény részéről. Nem a pedagógusok idejét szeretném húzni nap mint nap, de soha semmilyen információt nem adnak a gyerekről maguktól. Mindig „minden rendben volt”. De a valóság egyáltalán nem ez.”

„Tájékoztatás napi / éves szinten szinte nulla! Az óvoda számomra egy fekete doboz. Egyedüli rálátásom a bent folyó munkára az ünnepek (anyák napja, apák napja, évzáró). Ilyenkor vadul lesem a gyereket, vajon milyen lehet a csoportban betöltött helye.”

„Több udvari kint létre lenne szükség, 10órás uzsonna változatosabb, (több joghurt, stb) ne csak szalámis kenyér pl. Napi vagy heti történekekről több infó.”

„Szeretjük, de örülnénk, ha bővebben tájékoztatnának a gyerekek napjáról, és ha az időjárás engedi délután is szabad levegőn játszhatnának.”

„Jelenleg elégedetlen vagyok. Mostanra annyi negatív tapasztalat gyűlt össze, ami elgondolkodtatott az intézményváltáson is. Gyakorlatilag nincs kommunikáció a pedagógusok, vezetés és szülők között.”

¹⁵ Szigetmonostori Bölcsőde – Szakmai program, 2024. 18.

¹⁶ Szigetmonostori Bölcsőde – Szakmai program, 2024. 21.

„A kislányom délutáni alvás alatt bepisilt az óvodában. A pisis ágyneműt a dadusa összekészítette, hogy hazaküldi, de mivel én nem mehettem be, és az ajtóhoz pedig egy idegen dadus (másik csoportból való) kísért, aki nem tudott az esetről, ezért az ágynemű bent maradt. Én csak otthon tudtam meg a kislányomtól, hogy egyébként bepisülés történt, és kikövetkeztettem, hogy kell bevinnem tiszta ágyneműt. De egyébként senki nem beszélt velem erről, nem találkoztam senkivel, aki tudott volna bármilyen felvilágosítást adni, hiszen nem léphettem be az óvodába. Remek volt a pisis állott ágyneműt másnap délután megkapni.”

„Nagyon kevés információt kaptunk/kapunk, az óvónővel beszélni sem lenne szabad (ha véletlenül nagyritkán összefutunk), maximum fogadóórán. Nem tudjuk mi történik bent, mit csinálnak, kivel/mivel játszanak azt pláne nem, hogy hogy érzik magukat (sok kérdésre így nehéz is volt válaszolni, mert nem tudunk róla).”

„Délután a gyerekem bepisilt az oviban. Ezt úgy tudtuk meg, hogy pisis ruhában jött haza, az óvodában arra vette fel az overállját, és otthon láttuk, hogy mi történt. Az elmondásából nem derült ki pontosan, hogy mi történhetett, mi pedig ugyebár nem találkoztunk kompetens nevelővel, aki tájékoztathatott volna bármiről (ismeretlen dadus kísért ki az ajtóhoz, aki nyilván nem tudott semmiről). Ha bemehetek a gyerekemért, akkor egyrészt nyilván nem történik meg az, hogy pisis ruhában sétál hazáig decemberben, hanem én ezt észreveszem, és átöltöztünk. Másrészt pedig tudtam volna beszélni bent valakivel, aki akkor délután vele volt, és el tudja mondani, hogy mi történt.”

Kérdőív adatok:

A 6. ábrán látható a kérdőív 9. kérdésének (Mennyit szeretne tudni a gyermeke óvodai életéről?) statisztikai összegzése az ehhez vonatkozó megjegyzésünkkel együtt.

7. Óvónők bánásmódja

A Nyitnikék Óvoda Pedagógiai programjának 6-7. oldalán olvasható, hogy az óvodában dolgozó emberek pozitív modellképet kell, hogy mutassanak a gyermekek és szülők számára, útmutatásként. Kiegyensúlyozott, empatikus, toleráns és jó konfliktuskezelő legyen, akivel a gyerekek szeretetteljes kapcsolatban tudnak együtt lenni a hétköznapiakban.

Hasonló szempontokat emel ki Zsubrits Attila is tanulmányában, miszerint az óvodapedagógus személyiségvonásainak nagy jelentősége van a kisgyerekek számára, ebből 3 jellemző a legfontosabb: kongruens magatartás (hitelesség és őszinte viszonyulás a gyermek felé, vagyis nem játssza meg magát, felvállalja szubjektív világát), feltétel nélküli elfogadás és empátia.¹⁷

A Pedagógiai program 14. oldalán olvasható, hogy fizikai bántalmazásnak azt nevezzük, amely a gyermek fizikai sérüléséhez vezet. Érzelmi bántalmazásnak minősül az, amely hosszú időn át tartó rossz érzelmi bánásmódot jelent (pl. állandó félelemérzet, szorongás keltése, megszégyenítés, kritizálás), súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Továbbá érzelmi bántalmazásnak minősül az is, ha a gyermek szemtanúja más bántalmazásának. A pedagógiai program szövege a felsorolások után azt sugallja, hogy ezekkel kapcsolatban szükséges a szülők felvilágosítása, a védekezés helyes módszereinek alkalmazása. Azonban az óvoda felelősségének oldaláról tekintve, mindezek fényében is pillantsunk majd rá a lentebb következő szülői történetekre, melyek az óvodában zajlottak.

A JGYPK óvodapedagógusoknak szánt pszichológiai jegyzetében leírják, hogy a pedagógus érett személyiség kell legyen, aki rendelkezik a belső kontroll elemeivel (éntudatos, ismeri erősségeit és gyengeségeit, érti az érzelmeit, reális az énképe), képes az önkontrollra (megbízható, uralkodik az érzelmein és destruktív indulatain, jól kezeli a stresszt, rugalmas), inkább cselekvő, mint szemlélő. Képes az empátiára, törekszik a megfelelő kommunikációra, személyközi kapcsolataiban nyitott az egymásra hangolódásra, tágabb környezetében is megfelelően helyezi el magát.¹⁸

Ugyanebben a főiskolai jegyzetben megismerjük az óvodapedagógus – gyermek közötti kapcsolat megfelelő kialakítását. Az óvodapedagógus szerepe átmenet a szülő és a tanító között: anyai szerepkörében gondoskodik, segít, ha baj van, érzelmi biztonságot nyújt. Tanítói szerepében pedig (nem az iskolai értelemben) elősegíti a gyermek fizikai és mentális fejlődését, megteremti azt a szorongásmentes légkört, melyben a gyermek természetes kíváncsisága, felfedezési vágya kielégülhet.¹⁹

A pedagógus a szülővel is kapcsolatot ápol: a gyerek érdekében meg kell találniuk a közös hangot. A szülők joggal igénylik, hogy az óvodapedagógustól kapjanak visszajelzést, beszélgessen velük a gyerekeikről. Ezért is fontos, hogy a szülő minden nap kapjon egy-két

¹⁷ Zsubrits Attila: A kisgyerekek kötődérendszerének alakulása. Képzés és gyakorlat, 10. évf. 2012/3-4. 102-116. 111.

¹⁸ Koltói Lilla: Pedagógiai pszichológia jegyzet óvodapedagógusoknak. 13. Pedagógus http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Pedagogiai_pszichologia_jegyzet_vodapedagussoknak/index.html legutóbbi megtekintés: 2025. márc. 14.

¹⁹ Koltói Lilla: Pedagógiai pszichológia jegyzet óvodapedagógusoknak. 13. 2. Óvodapedagógus – gyerek kapcsolat http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Pedagogiai_pszichologia_jegyzet_vodapedagussoknak/index.html legutóbbi megtekintés: 2025. márc. 14.

mondatnyi pozitív visszajelzést a gyerekről, őt is megerősítve szülői szerepében, megfelelő feladatellátásában.²⁰

A harmadik félnek, a gyermeknek pedig szüksége (és joga) van az egyéni bánásmódhoz.

Az óvoda Pedagógiai programjában olvasható, hogy a gyermeknek joga van ahhoz, hogy egy rugalmas rendszerben, az egyéni szükségleteihez igazodva fejlődhesen.²¹

A Pedagógiai program 6. oldalán, valamint az Alapprogramban olvasható, hogy a gyermekközpontúság elve mentén minden a gyermek érdekében történik, igényeinek figyelembe vételével. Megilleti a szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem.

Hornyán Anna kifejti, hogy a gyermekközpontúság akkor valósul meg a hétköznapiakban, ha az egyéni szükségletekhez való igazodás, a sajátos személyiség fejlesztése valósul meg. A mai kor óvodásainak szükségleteihez nem az „iskolásított”, didaktikus elvek mentén szervezett óvodai élet illeszkedik. A mai szülői jelenlét megváltozott azzal, hogy mindkét szülőnek sok időt kell töltenie a munkahelyén, és bár ő maga is vágyik a gyermekével töltött minőségi időre, a gyermeknek mégis egyre több időt kell a családon kívül eltöltenie. Így ezekre a megváltozott körülményekre eltérően reagálnak a gyerekek, pl. sok a figyelemzavaros, kialvatlan, nehezen alkalmazkodó gyermek. Ezért van kiemelten szükség a szülőkkel való együttműködésre, és a gyermek egyéni szükségleteire való reflexióra.²²

Mindezek fényében az óvodai segítők évenkénti cserélgetése, az óvónők sokszor nem megfelelő bánásmódja, a reggeli erőszakos elválás a szülőtől és a reggeli időre rohanás mind-mind NEM szolgálják a gyermek érdekét. Ezek intézményi és személyi (felnőtt) érdekek.

Szülői tapasztalatok:

„Az idősebbik gyermekünk sokkal zárkózottabb, nehezen fejezte ki az érzelmeit. Még a fejlődés útján van, de a volt óvónő és a jelenlegi tanítónő között mérföldnyi különbség van. Legalább is jelenleg a gyermek sokkal kiegyensúlyozottabb érzelmileg (pár hét után), mint az óvoda két éve alatt. Fontosnak tartjuk, hogy a nevelő határozott legyen, de az abszolút tekintélyelvűség rossz irány. Több figyelmet kellett volna fordítani az érzelmeik megismerésére, érzelmi kapcsolódásra. Egy folyamatosan peremen mozgó gyermeknél ez hatványozottan kritikus. (...) Ennél a csoportnál sokszor presszionálták a szülőket, hogy lehetőleg vigyék haza a gyermeket összevonásnál, illetve pénteki napokon. Nyilván, aki tudta, az megoldotta. De aki a munkából kifolyólag (még akkor is ha otthonról dolgozik) nem tudta ezt megtenni, borzasztóan érezte magát. Jött úgy haza a gyermek az utolsó évben, hogy őt nem is szeretik, mert hallotta az óvónő beszélgetését, hogy őt megint nem viszik haza ebéd után....”

„Az, hogy hogyan érezte magát az oviban a gyermekünk, nagyban függött attól, hogy ki az óvónő.”

²⁰ Koltói Lilla: Pedagógiai pszichológia jegyzet óvodapedagógusoknak. 13. 3. A pedagógus – szülő kapcsolat http://www.jgyph.hu/mentorhalo/tananyag/Pedagogiai_pszichologia_jegyzet_vodapedagógusoknak/index.html legutóbbi megtekintés: 2025. márc. 14.

²¹ Nyitnikék Óvoda, Pedagógiai program, 3.

²² Hornyán Anna: Gyermekközpontúság hol vagy? Hová bújtál? Óvodai nevelés 2021/2. 8-9.

„Pedagógusi összetétele jó, gyermekfüggő a pedagógusokhoz való viszonyulás kialakulása, de a hangot megtalálták minden gyermekemmel. Jól, kellő türelemmel kezelik az aggódó szülők sokszor, és sokadjára felmerülő vélt vagy valós problémáit, kívülről, úgynevezett "szakértőként" való megnyilvánulásait.”

„'A' néni egy erőszakos domina, aki még a szülőket is terrorizálja. Szerencsénkre 'B' nénihez át tudtuk kérni a gyermekünket és ezzel probléma megoldódott.”

„'B' néni,, akihez került a fiam az első, pokoli év után, nagyon kedves és érti a dolgát. (...) [Róla] csak jót tudok mondani, nagyon törődő, kedves, gyengéd, nyugodt. A gyerekek megbíznak benne.

'A' néni viszont súlyos idegbeteg, ezt gúny nélkül mondom. Iszonyú ocsmány stílusban beszél gyerekekkel, szülővel egyaránt, válogatás nélkül. Az én kedves, barátságos, nyitott kisfiam pár hét után megmukkanni, mozdulni sem mert 'A' néni jelenlétében, csak ha parancsot kapott rá. Az nagyon elgondolkodtató volt, hogy mi felnőttek is összeugrott gyomorral beszélünk vele, amikor muszáj volt. Hát akkor egy kisgyerek? El kell távolítani a pályáról, mert rengeteg kárt okoz. Úgy beszél azokkal a kicsikkel, mint a kutyákkal. Az utcán többször láttam, ahogy sétáltak a csoporttal, a rossz helyen lévő kisgyereket rángatta, rárvallt. Nem hiszem, hogy máshol megtűrnének egy ilyen óvónőt, csak ahol barinő a főnök. (...) Kénytelen vagyok azonban elismerni 'A' néninek egy érdemét is. Az ovis csoporttal ültettek egy kis fenyőt a horányi strand lejárataánál, az óta is szépen fejlődik. Szerintem ez nagyon szép ötlet, rendszert kéne csinálni belőle.”

„Először, amikor megtudtam, hogy 'A' óvónőhöz kerül a lányom gyomorgörcs fogott el, hiszen a faluban szájról szájra terjedtek történetek a gyerekekkel szemben elkövetett tetteiről. Azonban, úgy gondoltam nem dőlök be mindenféle „falubéli” pletykának és adok egy esélyt. Nem is volt gond az elején, 'A' néni jött családlátogatásra, volt óvodaköszöntő nap és még azt is engedte, hogy a gyermeket egy hét alatt szoktassuk be, fokozatosan. A szülői értekezleten vázolta a pedagógiai elveit, amivel egyet is értettem. Azonban az elmélet és az elvek szembe mentek a gyakorlattal, hiszen a gyerekneveléshez nagyon sok empátia kell, ami 'A' néniből sajnos hiányzik.

Például: Gyermekem szépen beilleszkedett az oviba az első időkben még szeretett is járni. Aztán egyre nehezebben ment be, ha meglátta 'A' óvónőt elnémult, lefagyott. Egyszerűen dermesztőleg hatott rá az óvónő hangos, erőszakos, empátiát nélkülöző stílusa. A második év végére már sírva járt oviba. Nem mert szabadon játszani, rajzolni, alkotni. A két év alatt egy verset tanult meg az óvodában. Ami azért vet rossz fényt 'A' óvónő munkájára, mert itthon versek tömkelegét tanulta meg előtte és utána is.

Az én lányom egy évvel fiatalabb volt ovis társainál, így nem tudta még olyan jól használni az ollót, mint a többiek. Onnan vettem észre, hogy valami történhetett az oviban, hogy ha meglátott egy ollót sírva fakadt. Kiderült, mert rákérdeztem, hogy 4 évesen nem tudott kört vágni ezért kapott egy jó nagy leszúrást. Ha bármilyen műsor, rendezvény volt az oviban az én lányom megkukult, pedig itthon gond nélkül adta magát elő. Sőt az ovin kívül bármilyen rendezvényen ügyesen szerepelt és önként jelentkezett. Mikor elkerültünk abból a csoportból szeretett meg újra óvodába járni, tanult meg újra játszani, alkotni, vágni és szerepelni.

A szülőkkel szemben is elég diktatórikus volt 'A' néni sosem kéréseket kaptunk, hanem utasításokat és nem tájékoztatást, hanem leszidást, ha nem tudtunk valamit. Elég fagyott volt a hangulat szülői értekezleteken, mert minden szülő attól félt, ha nem csinálja azt, amit kell a gyerek bántja meg.

Más gyermekkel kapcsolatban is van rossz tapasztalatom, mert szemtanúja voltam annak,

hogyan rángatott be egy 3 éves kislányt a csoportba, mert sírt a szülei hiánya miatt. Nem beinvitálta kedvesen, hanem kiabálva berángatta. Ez a különbség az empátiával rendelkező és nem rendelkező emberek között. Ami egy óvónőnek alap tulajdonsága kell, hogy legyen!

Összességében szülőként egy dologban biztosak voltunk a kisebbik gyermekünk óvoda választásánál SEMMIKÉPP NEM SZERETNÉNK, hogy 'A' nénihez kerüljön és ugyanazt átélje, mint a nagy akkor inkább elvisszük egy másik óvodába."

„'A' néni kritikán aluli viselkedése a gyerekekkel szemben elfogadhatatlan. Ő lett volna a 2.gyermekem óvónője. Jót még senkitől nem hallottam róla és a személyes tapasztalatom miatt sem jutott eszembe traumatizálni a fiamat vele, [inkább elvittem az óvodából]. Folyamatos negatív nyomás alatt tartottak az óvónők, mert nem vittem haza ebéd után a lányomat (a tesóval otthon voltam)."

„kértem, akkor az óvónők is köszönjenek a gyerekeknek, és mondjuk ne ordítsanak velük. Volt, hogy fölhívtam a Szabadság térről az intézményvezetőt, hogy valaki úgy ordít bent a gyerekekkel, hogy zeng a tér, és nem bírom hallgatni. Nevet nem tudok, csak tippem van. 'A' néni csak a nyári ügyeleti csoportban találkozott a gyermekemmel, de nem szerette őt a gyerek. A szülőkhöz gyakran belekötött, belém háromszor a folyosón (pl. egyszer beszélgettünk a gyerekek alkotásairól a falon, és ránk szólt, hogy semmit nem lehet levenni onnan: amit egyikünk sem akart egyébként), egyszer rá is szóltam, hogy most már elég. Ránk kapcsolta a villanyt, ha épp arra ment, mi meg mondjuk a gyerekekre vártunk a folyosón. A 4. évben az iskolaelőkészítő csoportban a gyermekem egyszer csak mondogatni kezdte otthon, hogy ügyetlen, amit nem értettünk, soha nem mondtunk neki ilyet. Sokáig nem mondta el, mi van, de egyszer kiborult, ordított, zokogott, remegett a teste, és azt mondta, 'F' néni mondta rá, és azzal fenyegeti, hogy átvissza másik csoportba, ha nem lesz jó, meg átvissza a bölcsibe, és nem akarja, mert itt vannak a barátai. 'F'-hez bementünk, de letagadta, aztán 'I' bevallotta, hogy szokták ezt alkalmazni. Kértem, hogy fejezze be. Ez után 'J' és az intézményvezető megróttak az akció miatt, amit visszautasítottam. A férjem konkrétan megtiltotta 'F'-nek, hogy hozzáérjen, -szóljon a gyerekeinkhez, pedig ő elég konfliktuskerülő. 'F' a maga módján állt bosszút: már túl voltunk az ovin, közeledett az iskola, a fiam nagyon rettegett tőle. Egy idő után elmondta, hogy 'F' azt mondta neki, hogy nem fog tudni megülni az iskolában, csupa fekete pontot fog kapni, és nem fog menni neki. (...) 'C' nénit szerette. Ő kedves volt velük."

„Mind a két gyermekem járt 'B' néni csoportjába. A tapasztalataim nagyon jók. A lányok képesek szabadon játszani, de sok verset is tudnak, rengeteget rajzolnak. Az iskolára való felkészítés is tökéletes. Nem nyomasztó a gyerekeknek, de mégis készülnek."

„Nagyobbik gyermekemnek több, mint tíz év után is rossz emlékei vannak az óvónőről... Félt tőle... Otléte alatt is volt konfliktus, aminek a szülők hangot adtak, feloldásra nem került sor... Nagyon hiányzott a dadusokkal való nyílt kommunikáció, hiszen sok időt töltöttek a gyerekekkel... De ők nem adhattak felvilágosítást a gyerekekről."

„A már végzett és a jelenleg is ovis gyermekünkénél egyaránt pozitív tapasztalatunk van. Valószínűleg szerencsés volt az "óvónőválasztás", valamint egyik gyermek sem igényel(t) speciális ellátást, hozzáállást."

„Rosszkedvű, fáradt, szülőket, gyerekeket kibeszélő óvónők. Ha rajtakapják - TAGAD. Nincs érintés, kedvesség, amolyan "tyúkanyó" effektus. Még a frissen idekerült, kezdő óvónőt is pár

hónap alatt betörik a többiek, a régiek. Ugyanolyan savanyú, rosszkedvű, közömbös nevelővé vált túl hamar. Nem volt a 2 x 3 év alatt olyan szülői értekezlet, ahol az igazgatónő nem ült volna bent az elejétől a végéig. Végig az évek alatt felügyelte, cenzúrázta az összes nevelői megnyilvánulást. (...) 'A' néni pszichoszomatikus betegségeket, lelki, testi traumákat okozott évtizedekig és okoz máig. Felnőtt emberek, most 35-40 évesek mesélik, hogy máig érzik ennek a szörnyű nyomait.

A védőnők és orvosok óvva intenek tőlük, teljes együttműködési hiány az óvoda részéről velük is. Egy betegesen szabálymániás, idomított, önállótlán, érzelmileg totál elnyomott felnőtt alkalmazott csoportot ismertem meg az óvónők személyében, akik ugyanezt hajtják végre a gyerekeken.

Egyetlen megoldás a vezetőcsere azonnal!!! A hibák, mulasztások nem orvosolhatók beszélgetéssel, figyelmeztetéssel: csakis emberi, személyiségbeli és lelki hiányoktól nem működik jól a rendszer, minden szakmai, fenntartói, anyagi támogatást megkap az intézmény, az igazgatónő."

„Az óvónők, akikkel kapcsolatba kerültünk, sok nevelési helyzetben nem voltak kompetensek. Akkor döntöttem óvoda váltás mellett, amikor az egyik óvónő az általam kért fogadóórán sírva kért tőlem, szülőtől tanácsot. Nem éreztem a gyermekem fizikai,- és lelki biztonságban a pedagógusok mellett."

„'A' nénit régebben én az ovis rendezvényeken láttam, hallottam a kiabálását, az bőven sokk volt. Illetve a játszótéren: egy kislány félt átmenni a mászókán. Ugyan megfogta a kezét, de a "Mit szerencsétlenkedsz itt nekem?" motivációs mondata az ő hangsúlyával elég elrettentő volt. Később az oviban is hallottam kedvesnek nem mondható megnyilvánulásait."

„A lányom szorongani kezdett és az óvónőktől hallott erőszakos kommunikációval vezette le kistestvérén a feszültséget. Mostmár látom, hogy a szülőket partnerként kezelve, személyközpontúbb neveléssel is működhet óvoda. Drukkolok, hogy ez is ilyen legyen!"

„Nehéz helyzetben vannak ma a pedagógusok, de az 'A' nénit övező problémákat nagyon jó lenne már helyre tenni."

„Nagyon vegyes a kép, mert egyik részről 'A' néni igazi odafigyeléssel és profizmussal állt a gyerekekhez, a külön és közös programokhoz, de a gyermekek (és szülők) érzelmi szükségleteire minimálisan volt képes megfelelően reagálni. Főleg a kisfiúkkal, de néhány kislánnyal is megalázó módon kommunikált, "szerencsére" az én lányom megtanulta hogyan lehet elkerülni a bajt, de ennek nyomai még ma is érezhetőek a viselkedésén. Már elsős iskolás."

„Szerintem nincsenek könnyű helyzetben sem itt, sem máshol a pedagógusok. Nagyon sok szülő a csodát várja tőlük, szeretnék, ha megnevelné és gondoskodna róla. Rosszat ne mondjon a gyerekről és tanácsot se adjon a pedagógus, mert mindenkinek a saját gyereke a legtekélyesebb és milyen szörnyű már, hogy valaki beleszól a szülő nevelésébe és őt rossz szülőnek tünteti fel. Ha rájuk bízunk a gyerekeinket egész napra, akkor fogadjuk meg a tanácsot és javaslatokat, nem rosszindulatból teszük. Megfogadtam a tanácsaikat, sőt elébe mentem, mert ismerem a gyerekeimet. Mindkét óvónővel elégedettek voltunk, a gyerekek is, nem volt velük konfliktusunk. Bármikor bármivel tudtam fordulni hozzájuk."

„Az én gyermekem nagyon szorongó volt, rossz bölcsődei tapasztalat miatt, ezért nagyon félt az óvodakezdéstől. Viszont 'B' néni a kezdés előtt meglátogatott minket és elvárásolta a fiamat. Voltak reggeli sírások, de imádott óvodába járni, imádta 'B' nénit és a dadusokat is. Bár a dadusváltások nem voltak egyszerűek. De mi elégedettek voltunk az óvodában!”

„Negyedik gyermekünk (költözésünk okán) a második óvodai évét kezdte meg az óvodában 2016 szeptemberében. Az első óvodai évében (budapesti ovi) nyitott, mosolygós, oviban lenni szerető gyermek volt, alig tudtam hazahozni alvás után... A helyi óvodában egyszer sem volt hajlandó ott aludni, ami már rögtön szokatlan volt számunkra. Beszoktatás nem volt, egyszer beülhettem vele egy reggel fél órára, ahol is annak voltunk szemtanúi, hogy az óvónő szidás kíséretében megrázott egy kisgyereket, mert nem egymáshoz kompatibilis vonatsínekkel játszott. Ekkor már tudtam, hogy keresnem kell egy másik óvodát. Azért bíztunk benne, hogy mégis jó lesz, de a további tapasztalataink katasztrófálisak voltak. Két hónap csak délelőtti ovi után a gyermekem otthon nem mert az asztalról elvenni ennivalót, csak, ha tettünk a tányérjába, ami persze nem volt szokás nálunk. A csacsogása megszűnt, alig beszélt, mivel komolyan vette a "kivágom a nyelved" fenyegetést, amit hallott, ahogy más gyerekeknek mondta az óvónő. A csoportszobába soha nem kísérhettük be, az ajtó mindig csukva volt, be kellett őt "lökni". (Igen, covid előtt is. Csak ebben a csoportban volt így.) Az óvónő csak egyszer beszélt velem, akkor is kioktatott a gyereken keresztül, hogy "te meg mondd meg anyukádnak", holott ott álltam én is... A harmadik hónapban már nem járatam be. A kiiratkozáskor túl érzékenynek titulálták őt, akinek nem is való a normál óvoda (előtte már volt ovis, normál oviban és ő a negyedik gyermekünk, eléggé szocializált volt már akkor is:)) Szakmai véleményt nem kaptam, csak magánvéleményként mondta a vezető óvónő.”

„Nagyon szeretjük 'B' nénit, remek óvó néni, aki a csoportban nagyon jól tud differenciálni, és a csoportdinamikában, közösségi működésben szépen tanulnak a gyerekek toleranciát, egymásra figyelést és segítségnyújtást egymás felé.”

„Jelenleg 'B' nénivel nagyon elégedett vagyok, azonban 'A' nénit el kellene távolítani mind a vezetőségből mind a pedagógus szakmából.”

„Előfordult olyan, hogy a Szabadság téren hallottam, hogy az óvoda udvarán felháborító, undorító stílusban beszél egy óvónő ('A' néni) a gyerekekkel. Durván kiabált, és minősíthetetlen hangnemben szidta az ovisokat. Átmentem az oviba (addigra bementek az épületbe), becsöngettem, egy dadus jött ki. Megkérdeztem, hogy ki volt az, aki így beszélt a gyerekekkel, és egyáltalán hogyan fordulhat elő ilyen. A dadus csak annyit mondott, hogy ha nem itt lennének éppen (ti. az óvoda ajtajában), akkor tudna még bőven mesélni, hogy miket művel ez az óvónő...”

„SZMK-s értekezleteken 'A' néni rendszeresen rendkívül ingerülten, jóformán kiabálva beszélt a szülőkről, és velünk szülőkkel is. Többször hallgattunk elrettentő történeteket a szörnyű szülőkről, és a heves, indulatos kitöréseiben mindig az volt a konklúzió, hogy valójában a szülők tehetnek minden problémáról. Volt olyan is, hogy én éppen arról beszéltem, hogy hogyan legyen meg a kölcsönös bizalom a szülők és az intézmény között, ha be sem mehetünk az épületbe, és a gyerekünkkel kapcsolatos információk el sem jutnak hozzánk, amikor 'A' a szavamba vágva szinte kiabálta, hogy »hát persze, hogy nem bízunk meg a szülőben! Hiszen

beküldi a gyerekét taknyosan az oviba!« Amellett, hogy felháborítónak tartom ezt a fajta általánosítást a szülőkkel kapcsolatban, és összességében is nagyon beszédes a szülőkhez való hozzáállás kapcsán, de ha felnőttekkel, egy értekezlet során ennyire nem tudja türtőztetni magát, akkor mit élhetnek át a gyerekek vele napközben, akik egyrészt nem tudják megvédeni magukat, és ki vannak szolgáltatva a felnőttek felé, másrészt egy gyerekcsoportban ennél sokkal több türelmet megkívánó helyzet is felmerül, és megengedhetetlen, hogy így reagáljon egy pedagógus.”

„Kislányom ‘A’ néni csoportjába járt, középső tanév közepén érkezett. Az első szülőin már leszűrtem, hogy ‘A’ néni erőteljesen uralja a körülötte lévőket, akár felnőttek, akár gyerekek. Civil személyként teljesen más, mint amikor pedagógus szerepben van, ilyenkor a hatalmát próbálja mutatni, és sajnos folyamatos nála a megszégyenítés és a félelemkeltés.

Mivel a lányom előtte már volt óvodás, és egyébként is egy kiegyensúlyozott személyiség, ezért úgy voltam vele, hogy megpróbáljuk ‘A’ nénit. Szimpatikus volt, hogy egyértelmű és tiszta keretek vannak nála, és az egyértelmű szabályok a lányom számára is komfortosak. Folyamatosan odafigyel a gyermekközösség tevékenységére, mozgására. Később körvonalazódott azonban, hogy ezek a keretek viszont nagyon merevek is, nem rugalmas, és nem szeretettel, hanem erőszakkal tartja ezeket a csoport működésében.

Folyamatosan figyeltem a lányomat, hogy bírja-e ezt a fajta környezetet, és végül úgy döntöttem, hogy maradunk itt. Az is igaz, hogy ‘A’ a fiúkkal sokszor sokkal durvábban bánik, és az én gyereke lány is volt, szófogadó is, ezért vele nem keckeckedett. De mindezek mellett utólag észreveszek a lányomon olyan jeleket, felvett viselkedést, amit már ennek az itt töltött időnek tudok be. Erősen szorongó alkattá vált, azóta az iskolában is inkább csak csendes megfigyelő, soha nem kérdez, titkolózik, és valójában nagyon fél a megszégyenítéstől - ez ivódott belé az óvodai években. És most nagyon sok türelemre, hozzáértő, gondoskodó szeretetre lesz szüksége, hogy ebből az állapotból meggyógyulhasson.

Azt kell, hogy mondjam, hogy ‘A’ néni alapvetően bántó módon bánik a gyerekekkel, az eszközei a fenyegetés, megfélemlítés, megszégyenítés, erőszakos fegyelmezés. Akit nem tud “betörni”, arra pedig kegyetlenül “rászáll”, és szegény gyereket elkönyveli, hogy ő a rossz gyerek... Nem néz a gyerek lelkének mozgatórugói felé, és azzal, hogy erőszakosan próbálja a szabályokat betartani, csak még nagyobb kárt okoz, tovább erősíti benne ezt a viselkedést.

Hozzáteszem, a szülőkkel is hasonlóan bánik: fegyelmező, kioktató, félelemkeltő stílusban kommunikál, és aki nem veszi fel vele a kesztyűt, azzal a gyerekekhez hasonlóan bánik, elbánik.

Annak ellenére, hogy én magamat egy szókimondó, karakán személyiségnek tartom, ‘A’-val ezt le is tisztáztam, és a gyerekeimen is akkoriban azt éreztem, hogy nem lesz gond, utólag mégis nyomasztó érzés számomra is visszagondolni erre az időszakra. Mert valójában ennek nem lett volna szabad megtörténnie, és miközben azt gondoltam, hogy az én gyereke nem sérül, mert ügyesen lavírozik és tartja a határait, mégis túl sokáig voltam “elnéző” a helyzettel, és hagytam, hogy ebben maradjon.

Más szülőkön is éreztem ezt: egyfajta szégyenérzettel vegyes félelmet, miközben pl. a gyerekekre várva hallottuk, hogy odabent milyen rettenetes módon beszél és bánik a gyerekekkel, egyikünk sem szólalt fel.

Sok szülőben is jelen van a megfélemlítettség, féltik a gyereküket, hogyha ők felszólalnak, akkor utána hogyan bánnak majd a gyerekével a csoportban, illetve elvinni sem olyan egyszerű, mert hova vinné? Nyíltan szembe szállni senki nem mer vele.

A szülők hozzáállása nagyban függ attól, hogy ők maguk milyen nevelési mintázatot követnek. Akik maguk is ezt a szigorú, büntetés-központú szemléletet követik, számukra ideálisnak tűnik 'A' néni pedagógiai módszere.

'A' néni kollégái, a ped. asszisztens ('G' néni) és a dadus ('K' néni) kármentő szerepben vannak jelen: próbálják enyhíteni az 'A' néni által okozott károkat, és egyfajta menedékként szolgálni a gyerekek számára. Ez nagyon dicséretes, és le a kalappal előttük, de attól még nagyon szomorú, hogy erre így szükség van.

Érthetetlen számomra, hogy míg az óvoda vezetősége a szeretettel, játékkal nevelést tűzi zászlajára, ezt a szellemiséget mutatja kifelé az óvodáról, addig ehhez képest hogyan lehetséges, hogy az óvodavezető elfogadja ezt és szemet huny 'A' pedagógiai módszerei felett.

Végezetül, a kislányom fél év iskola után, amikor megkérdeztem, hogy van-e kedve elmenni az 'A' néni által szervezett találkozóra, akkor kijelentette, hogy »Dehogya, soha többé nem akarok vele találkozni!«

*„Gyermekek az első naptól kezdve szeretett oviba járni, örült a többi gyermek társaságának. Sajnos első év (2010) novemberére kicsúcsosodott az első probléma: az óvónők (ketten voltak) elkezdtek a fiamat csúfolni, megalázni a többiek előtt: hosszú a hajad, a Mikulás azt fogja hinni, lány vagy és babát hoz majd neked. (A fiam félt a hajvágástól, ezért nem akartam mindenáron levágni a haját: "naivan" azt gondoltam, hamar megnő, tarkónál összefogva a kétézetizes években ez már nem lehet téma...tévedtem.) Mindkét óvónővel beszéltem, sajnos 'A'-val hiába. Ezek után is, majd később * az intézményvezetővel megbeszélt hajszelész megoldás ellenére is csattot rakott a fiam hajába minden nap, és arra biztatta a többieket, hogy gúnyolják a haja miatt.*

**az intézményvezetővel ezek után vettem fel a kapcsolatot.*

Szintén hiába.

Az óvoda vezetője többnyire megértő volt, elismerte 'A' hibáit, de mindig kimentette, kimagyarázta viselkedését, ígéreteket kaptam, hogy beszél vele, majd változik a helyzet.

Sajnos nem így lett.

Volt, hogy elhangzott, amikor javasoltam, találjon ki valami titulust neki, csak ne gyerekekkel foglalkozzon (hisz 'A' jó szervező) erre azt a választ kaptam: a felnőttekkel sem tud bánni.

Szinte naponta kaptam információkat fiamtól, hogy mikor kit bántott meg, és az édesanyjától is. Mivel a fiam "csacsogó" természetét ismerték az óvónők is, egyszer az a meglepetés fogadott, hogy semmit nem akart mesélni hazafelé, még a fejét is elfordította. Végül elárulta: az egyik óvónő azt mondta neki, hogy ha továbbra is beszámol arról, mi történik az óvoda falain belül, akkor elveszik a szüleitől és a dèdi neveli majd fel. Azt is megnevezte, aki ezt mondta neki, ezt azzal az óvónővel tisztáztam is (már amennyire ezt lehetett...)

Az akkori dadus próbálta megvigasztalni a gyerekeket: akit piszkált aznap 'A', azt megölelgette, lopva sokit adott neki. Ezt a Dadus mesélte nekem, de ő féltette az állását, nem mert nyíltan kiállni ellene.

Sajnos a kezdeti szülői összefogás után a többség meghátrált, nem tettek sem feljelentést, illetve a tervezett mediátor bevonásával való beszélgetést sem vállalták: féltek attól, hogy a gyerekükön fog csattanni, ha részt vesznek a beszélgetésen, 'A' majd rajtuk áll bosszút.

A fiamnak naponta ki kellett állnia 'A' bántásait, ami ahhoz vezetett, hogy már az első évben meggyűlölte az addig szeretett ovit, minden reggel sírva ment az óvodába. Gyakran volt, hogy az intézményvezető tuszkolta be az ajtóba csimpaszkodó gyerekekem...

Miután a helyi jegyzőnél panaszt tettem írásban, de hiába telt el a jog szerinti 30 nap, nem kaptam választ...felkerestem a polgármestert, aki nem foglalt semmiféle állást ez ügyben, csak

kifejtette, hogy jó lenne ha nem mennék feljebb ez ügyben: se a megyei jegyzőhöz, se rendőrségre. (Én is önkormányzati dolgozó voltam...)

Felkerestem a nevelési tanácsadót, aki azt mondta, miután meghallgatott engem, megvizsgálták a gyerekem (4 évesen 110-es IQ) hogy nem velünk van a baj, de ne csodálkozzak, ha a fiam bekakil vagy bepisil majd, mert ennyi dolog után ez természetes lenne... Behívták az intézményvezetőt és 'A'-t is. Végül 'A'-t indulatkezelési tanfolyamra kötelezte a nevelési tanácsadó. Sajnos ez sem segített sokat...

Majd miután valami miatt úgy megcibálta a gyerekem fülét, hogy felrepedt, már más hangot ütöttem meg az intézményvezetővel. A sors az akkori árvíz képében segített a helyzeten: bezárták az óvodát, így nem kellett többé menni. Sajnos anno nem volt olyan képviselő, akihez ezzel lehetett volna fordulni. Azt hiszem, az egyikük lehet, hogy tudott az ügyről de nem állt bele. Az egyik apuka is küzdött emlékeim szerint 'A'-val.

Ezek régi sztorik, de igazak.

A gyerekeket pszichológus is látta és nem őt akarta kezelni, hanem 'A'-t küldték tanfolyamra."

„A kisfiam 1 évet járt 'A' nénihez. Kimondottan közvetlen, kedves, érdeklődő gyerek, aki könnyen köt barátságokat a kortársaival. Az ebben a csoportban töltött idő alatt elkezdett teljesen bezárkózni. Ha nagy ritkán láttam 'A' néni jelenlétében, olyankor teljesen lefagyott, meg sem mert mozdulni. 'A' néni velünk szülőkkel is rengeteget veszekedett, nem tudta a mondandóját normál hangerőn közölni. Volt rá példa, hogy a kisfiunk ebéd utáni átadáskor ripakodott rám, mert valamit nem jeleztem időben neki. Azt sem várta meg, hogy üdvözljem a kisfiam, csak veszekedett. Akkor hagyta abba, amikor teljesen ledöbbenve végül megöleltem a kisfiamat, és próbáltam megnyugtatni 'A' nénit, nagyon kedvesen bólintottam, hogy értem, amit mond. Akkor észbe kapott, és abbahagyta. Ha vajon ilyen ocsmányan beszél a szülőkkel, akkor hogy viselkedik a kis gyermekekkel, akik ott vannak vele szülő nélkül? Ebbe rossz volt belegondolni, főleg, hogy ezt az átadáskor rikácsolós jelenetet a gyerekem teljesen merev testtel, mint egy báb, hallgatta végig, várva, hogy vége legyen.

A kisfiunk rendkívül szeret rajzolni, festeni, gyurmázni, bármilyen kreatív foglalkozásban örömmel részt vesz, ezt a későbbi óvónője, 'B' néni is mindig emlegette. 'A' néni idején gyerekeim elkezdte ügyetlennek érezni magát, bátortalanul dolgozott.

Egyszer kérdeztem meg, hogy szoktak-e velük játszani az óvónénik ('A' néni, 'F' néni). Rávágtá, hogy nem, az óvónénikkel nem lehet játszani, ők egymással beszélgetnek.

Egyszer azt kérdeztem, hogy felmehetnek-e a galériára a csoportszobában. A fiam mintha ez lenne a legtermészetesebb: "Nem, nem mehetünk fel, mert csak rendetlenséget csinálunk."

Folyamatosan azt éreztük a férjem is és én is, hogy nem tekint minket partnernek, hanem két idiotának, két leküzdendő ellenségnek, akikkel csak úgy lehet kommunikálni, mint a kuttyákkal.

Borzasztóan zavart bennünket az, ahogy az épületből szinte kizavarnak. Nem értettük, hogy az a hely, ahol a gyermekünket kell hagynunk, hogy lehet ennyire elutasító, ellenséges. Az egész 'A' néni mentalitásától volt beárnyékolva. Abszolút nem való erre a pályára. Szerintem idegrendszeri gondja van, árad belőle a feszültség. A gyerekek ráadásul sokkal érzékenyebbek mint a felnőttek, viszont nem tudják megvédeni magukat. Szerintem borzalmas, hogy még mindig oviban dolgozhat, rengeteg pusztítást végez. És ez a vezető óvónő felelőssége, akinek jól jön egy pitbull, aki helyette csahol.

A kisfiunk is úgy szokott visszaemlékezni, hogy amikor az első csoportba járt, akkor nem szeretett oviba menni, amikor a másikkba, akkor viszont szeretett. (Illetve sajnos 'F' néni érkezése óta ez megváltozott. 'F' néni is egy erőszakos személy, aki csak ki akarja húzni valahogy a papot, és a kisfiunk tart tőle. De az ilyen alkatúak bírják itt.)"

Kérdőív adatok:

A 7. és 8. ábra mutatja be a szülői elégedettséget az óvónők munkájával kapcsolatban. A statisztikai vizsgálat során borzasztó nehéz dolgunk volt, mert nagyon nehéz úgy világos szülői véleményt találni és azt konkrétan a megfelelő óvodapedagógushoz kötni, hogy az intézményben az óvodai csoportok, gyermekek és pedagógusok cserélgetése mindennapos. (Ami az érzelmi biztonságérzetet leginkább rombolja.)

A 7. ábrán lévő összesített statisztikát ez nem érinti, azonban a 8. ábrán lévő adatok esetében csak azon véleményeket rendeltük a megfelelő óvodapedagógusokhoz, ahol minden kétséget kizáróan azonosítani lehetett, hogy a pontozás kihez tartozott.

A személyiségi jogok védelme miatt ezen beszámolóban név szerint nem tüntetjük fel őket.

8. Szülőkkel való kommunikáció, bánásmód:

A Nyitnikék Óvoda Pedagógiai programja azzal kezdődik, hogy a családokat úgy mutatja be, mint akik manapság képernyő előtt nevelik a gyerekeiket, minőségi együtt töltött idő nélkül és szabályok, keretek, napirend nélküli elkényeztetett gyerekek érkeznek az óvodába.²³

A Pedagógiai program az itt megnevezett Humanizmus elve mentén arról is beszél, hogy tiszteletben tartják egymást a felek, tisztelettel, segítőkészséggel és toleranciával fordulnak egymás felé.²⁴ Mindezek nem valósulnak meg, amikor kétségbe vonják a szülő kompetenciáját a gyerekével kapcsolatos ügyekben (ami sokszor megjelenik az intézmény kommunikációjában, vagy a fejlesztések sokszor önkényes, szülőt nem tájékoztató formájában), sőt elzárják a lehetőségtől is, hogy tájékozódjon a gyermekét érintő mindennapos információktól (pl. azzal, hogy nem kísérheti be a gyermekét az óvoda épületébe, és nem mehet be érte délután).

Ugyanebben a dokumentumban, valamint az Alapprogramban is azt olvashatjuk, hogy a gyermek nevelésének színtere a család, melyet az óvoda intézménye kiegészít.²⁵ Ez nehezen valósul meg úgy, ha a családokat rendszabályozzák az intézmény érdekei mentén, és a szülőket igyekeznek kizárni a gyerekükkel kapcsolatos információkból (pl. be sem mehetnek az óvodába, nincs lehetőségük találkozni a gyermek csoportjához tartozó pedagógussal vagy nevelővel).

A Pedagógiai program 19. oldalán módszertani alapelvként nevezi meg, hogy az óvodapedagógus tiszteletben tartja a család elsődleges nevelési szerepét, és szükség esetén szakmai tudásával egészíti ki. Az intézmény azonban ezzel ellentétes gyakorlatot tart fenn azzal, hogy megkérdőjelezi a szülők kompetenciáját a gyerekekkel kapcsolatos kérdésekben, a szülőket igyekszik távol tartani az óvodától, továbbá megnehezíti a gyermekek óvodai életével kapcsolatos kommunikációt az óvodapedagógussal.

A Házirendben szintén arról van szó, hogy az óvoda elismeri a család elsődlegességét, elfogadja annak szokás-és szabályrendszerét, és segítő szándékot mutat.²⁶ Mindezek fényében furcsán hat, amikor 8.30-ra köteleznek minden gyermeket, hogy érjen be az óvodába, ha ez nem sikerül, akkor csupán az intézményvezető személyes engedélyével léphet be a gyermek az intézménybe.

Ugyanehhez kapcsolódóan kiemelendő a Házirendben a bejárat biztonsági záráról szóló rész, mely a gyermekek védelmét szolgálja, és melyet gyermek nem nyithat ki.²⁷ Ezt a helyzetet megoldja az ajtón lévő retesz, tehát ebből a szempontból nincs szükség a további kulcsra zárásokra. Mindez egyébként nem is szerepel a Házirendben, félrevezet a dokumentum ezen a téren, hiszen nem szerepel benne, hogy a 8.30-as beérkezés nem csupán ajánlás²⁸, hanem kötelező, és aki nem felel meg ennek, az személyes engedélyt kell, hogy kérjen az intézményvezetőtől a gyermek óvodába lépésére.

²³ Nyitnikék Óvoda, Pedagógiai program. 3.

²⁴ Nyitnikék Óvoda, Pedagógiai Program, 6.

²⁵ Nyitnikék Óvoda, Pedagógiai program. 5., valamint Az Óvodai nevelés országos alapprogramja

²⁶ Nyitnikék Óvoda Házirendje, 7.

²⁷ Nyitnikék Óvoda Házirendje, 11.

²⁸ Nyitnikék Óvoda Házirendje, 12.

A Házirend 2. sz. mellékletében szerepel, hogy a gyermeknek joga van a családi életének és magánéletének tiszteletben tartásához. Mindez azt is jelenti, ha a gyermeknek joga van a családjához, akkor joga van ahhoz, hogy a szülei bekísérjék őt az óvodába, vagy hogy reggel nyugodtan töltsék el együtt az időt kapkodás, rohanás, és fölösleges stressz nélkül.

A Házirend 3. sz. mellékletében olvasható, hogy a szülőnek joga van gyermekének fejlődéséről, magaviseletéről rendszeres és érdemi tájékoztatást kapni. Ha a szülő nem mehet be az óvodába, és sokszor nem is tájékoztatják az esetleges felmérésekről, fejlesztésekről, akkor ez a joga erősen sérül.

Az Alapprogram kimondja, hogy az óvodai nevelés a családi nevelést egészíti ki, ehhez elengedhetetlen a családdal való szoros együttműködés. Az óvodapedagógus pedig figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, és a családhoz illeszti a segítségnyújtás formáit. Mindez nem tud megvalósulni, amikor intézményi szinten van szabályozva pl. a családok reggele (8.30-kor bekulcsolt ajtók), amikor sok helyzetben kétségbe vonják a szülő kompetenciáját, és megfosztják a gyermekével kapcsolatos mindennapos információáramlástól.

A szülőnek bizalommal kell fordulnia az óvodapedagógus felé, hiszen a legnagyobb kincsét bízta rá. Meg kell bízni szakértelmében, elhivatottságában – hinnie kell benne, hogy számára is ugyanolyan fontos a gyermek megfelelő fejlődése. Ezt a bizalmat azonban ki kell építeni. Fontos, hogy a szülők bepillantassanak az óvoda hétköznapijaiba, lássák és ismerjék az óvodai életet. A gyermekközösség mellett szülői közösség is létrejön, mellyel bizalmat lehet építeni, tudást átadni – összességében ezek segítik a közös munkát, mely a gyermek érdeke.²⁹

A család és intézmény összhangjáról beszél Onódi Teréz is, mely összhang biztonságérzetet közvetít és védelmet nyújt a gyermek felé. A család és az óvoda kölcsönösen hatnak egymásra, ehhez alapvető feltétel a kölcsönös tisztelet és bizalom. Ez a szoros együttműködés támogatja a pedagógiai munkát is, hiszen a bizalmi környezet, a tudásátadás segíti a gyermek fejlődését is.³⁰

Récsei Noémi is erről a kölcsönös, őszinte, nyitott, támogató és együttműködő kapcsolatról beszél, mely elengedhetetlen a szülők és az intézmény között. Így lehet zökkenőmentes az óvodás időszak a gyermek számára.³¹

Kósáné Ormai Vera így ír a szülők és az intézmény kapcsolatáról:

„A szülő »legföltettebb kincsét«, gyermekét bízta az óvodára. Érthető, ha minél inkább beavatott szeretne lenni az ott történő eseményekbe. Szeretné látni a csoportszobát, kislány/kislánya társait, érdeklik az alvási, étkezési, tisztasági szokások. Természetes és érthető a szülő szorongása. Bizonyára hasonló érzelmeket élt át az óvónő is akkor, amikor saját gyermekét először kísérte óvodába, iskolába vagy engedte el táborozni. És természetes az is, ha az óvónő meg szeretné ismerni a csoportjába járó gyerekek családi körülményeit, előző életük főbb eseményeit, mindazt, ami fontos lehet a gyerek viselkedésének megértéséhez, fejlesztéséhez, a vele való bánásmódhoz. Az óvónő számára nélkülözhetetlen a jó kapcsolat, s

²⁹ Takácsné Szabó Melinda: Az óvodapedagógus és a család együttműködésének alakítása a differenciált bánásmód tükrében. Óvodai nevelés 2019(8. 26-28. 26-27.

³⁰ Onódi Teréz: Család és óvoda együttműködése a néphagyományőrzés jegyében. Katedra XXV. 2018/8. 20.

³¹ Récsei Noémi: Határok és szabályok a gyermeknevelésben: a szülői felelősség vitathatatlan. Katedra XXXI. 2024/9. 4-6. 4.

igen sokat „tanulhat” a szülőtől, hiszen a gyereket – iskolázottságtól, foglalkozástól, a család anyagi és nevelési viszonyaitól függetlenül – a szülő, az anya ismeri legjobban. A család pedig, kedvező esetben, ugyancsak fontosnak tartja az óvónő tapasztalatait a gyermekkel kapcsolatban.”³²

Ugyanő ír arról is, hogy napjainkban (már 2001-ben is) egyre elfogadottabb, hogy az óvoda egy szolgáltató intézmény, működéséhez a családok elégedettsége egy fontos körülmény. Ezért a gyerekek fejlődése érdekében fontos, hogy a szülők is igényeik szerint „beavatottak lehessenek” az óvoda életébe, és tevékenyen részt vehessenek benne.

Számos kutatási eredmény támasztja alá, hogy a gyermek jóllétére, tanulási motivációjára pozitív hatást gyakorol a szülők aktív bevonása, a gyermekek hatékony nevelésének elengedhetetlen feltétele a szülő és a pedagógus szoros együttműködése. Ehhez a sikeres együttműködéshez elfogadás kell, egymás kompetenciáinak elismerése. Mindez a kölcsönös bizalom elnyerésével kezdődik. Az óvodapedagógus egyenrangú partnerként kell, tekintsen a szülőre, valamint az intézményvezetőnek is biztosítania kell, hogy a szülők bepillantassanak az óvodai hétköznapiakba, részt vegyenek az óvoda életében. A szülők bevonása már régóta szakmai célkitűzés számos fejlett ország oktatáspolitikájában. Tudományos módszerekkel, nagy mintán elvégzett kutatások bizonyítják, hogy komoly befolyásoló erővel bírnak a gyermek teljesítményére a szülők különféle bevonódási formái, a gyermek óvodai/iskolai élete iránti érdeklődés és támogatás.³³

Az óvodai nevelésben mindez hangsúlyosan van jelen, az egyik elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. Ez az intézmény egyik feladata a családdal kapcsolatban. Ez ugyanis egy komplex látásmódot tesz lehetővé, amelyben nem csupán a gyermeket, hanem a családot tekinti kiindulópontnak, ezzel segítve a gyermek megközelítését, jobb megismerését.³⁴

Szülői tapasztalatok:

„Szeretném, ha többet lennének a gyerekek a szabadban, illetve, ha partnerként tekintenének a szülőre, aki kompetens a gyermekével kapcsolatos döntésekben.”

„Az óvodában én nem csalódtam, de a szülőtársakban igen. Abszolút meg tudtam beszélni mindent az ovival, ha problémám volt azt is. Ellentétben 1-2 vadbarom szülőtől akik csak az asztalra csapást ismerik, és kettő kézzel utasítják el az óvoda (gondos felmérést követő) véleményét gyermekük fejlesztésével kapcsolatban.”

„Ami hiány érzetem van az a szülőkkel való kommunikáció az intézmény részéről. Nem veszik figyelembe a szülők véleményét.”

„Általában negatív visszajelzéseket kaptunk a gyerekről, ezt szóvá is tettem. (...) A szülőket minden módon próbálták kívül tartani az intézményből, az udvart még le is szalagozták, hogy tiltott helyre ne tévedjünk. (Ezt a távoltartás dolgot eleve sem értem Mo-on.) Miközben szigorú

³² Kósáné Ormai Vera: A mi óvodánk. Nevelépszichológiai módszerek az óvodában. OKKER Kiadó, 2001. 63.

³³ Borbély Diana: A pedagógus szerepe az óvoda és a család együttműködésének megvalósításában. Katedra XXX. 2023/5. 18-21. 18-19.

³⁴ Borbély 2023. 21.

leveleket kaptunk, hogy minden tüsszentést jelezzünk, és a gyerek maradjon itthon, a dolgozók bejártak betegen, vagy egyik sem volt, mert már olyan betegek voltak, és az intézményvezető ugrott be helyettesíteni, de erről nem kaptunk tájékoztatást. Mikor rákérdeztem (SZMK-sként is), mert a gyerekek mondták, akkor nagyon rossz néven vette, mert "mindent megoldottunk, mi a kérdés". A kérdéseket sem szerették: oltári balhé lett abból, mikor meg mertem kérdezni, mit vettek a szülők által gyűjtött pénzből. (Hogy én lopással gyanúsítom őket.) Egyik nyári szünet előtti szülőin feladatlapot (!) osztottak a szülőknek (!), hogy mit tanítsunk meg a gyerekeknek a szünetben, akikkel előfordult, hogy böfögtek is (!!!): köszönni, elpakolni stb. Ezt a feladatlapot kikértem magunknak a szülők nevében, és kértem, akkor az óvónők is köszönjenek a gyerekeknek, és mondjuk ne ordítsanak velük. (...) Fontosnak tartom még elmondani, hogy a legeslegesülő szülői (kiscsoport előtt) hatalmas csalódás volt. Nagyjából azt hallgattuk, hogy melyik szülő hogy tudja elrontani a gyerek nevelését, különös tekintettel az értelmiségi szülőkre. Nagyon fel voltam háborodva. Általánosságban a szabályok és azok betartása volt a fontos, no meg a látszat."

„Az óvodában szerintem az a legnagyobb probléma, hogy lenézik, nem kezelik partnerként a szülőket. Ez a vezetői attitűd, és minden óvónőnél tapasztaltam. Mi már eleve szabályokhoz szoktatott gyerekeket vittünk az óvodába, így ezzel nem volt baj, de láttam, hogy mások gyerekeit milyen módszerekkel szoktatják szabálykövetésre (pl. bepisílt gyerek- akkor így jössz végig a falun). Nekem a legnagyobb problémám a gyerekekkel való üzengetés volt. Mondd meg anyának, hogy holnap nem jössz mert köhögtél, mért ezt adta rád anya stb, stb. Ez ellen több évig küzdöttem, hogy megértessem, ezek a dolgok nem a gyerekre tartoznak, pláne nem a szülő minősítései. Úgy gondolják, hogy a szülőt is nevelniük kell, sokszor a gyerek által mert az ő kezükben van a pedagógia."

„Jó lenne hogyha néha tapasztalható lenne az is, hogy nemcsak az óvónőknek és az óvodai vezetésnek van igaza egy-egy témában, hanem a szülők is meghallgattatnak és kérdéseik befogadásra találhatnak."

„Összességében nekünk nem volt gondunk. De nagyon figyeltem, h ne legyen ok a konfliktusra. Szerintem sokkal jobban tolerálnia kellene az intézménynek/ ott dolgozóknak, hogy sokan nem helyben dolgoznak. Szerintem nem a szülő van az intézményért, hanem az intézmény a családokért. Több támogatás kellene. Hosszabb ügyelet reggel, délután. Ami nekem nagyon hiányzott, hogy a reggeli ügyeletbe nem éreztem a gyerek "becsalogatását", kedves szavakat."

„Semmilyen VALÓDI együttműködés nincs a szülőkkel, csak üres írásbeli, diplomatikus, sematikus közhelyek. Totális elzárkózás a szülőktől. Túl sok szabály."

„1 gyermek járt 1 évig kiscsoportba, utána elvittem. Már sajnálom hogy 1 évet vártam. Csodás intézmény lehetne egy csodás faluban. Óriási csalódás volt, hogy miután generációk jártak a családból ebbe az óvodába, a gyermekemet el kellett hoznom. Utána megtapasztaltam hogy milyen amikor a gyermek igényeinek, korának és képességeinek figyelembevételével fejlesztenek egy óvodában. Azt gondolom hogy az alapvető arrogáns és lekezelő hozzáállás nem tesz jót az intézménynek, valamint az sem, hogy a problémákat lerázással, lekezeléssel, a szülőre és a gyerekekre háritással, valamint látszatintézkedésekkel próbálják megoldani."

„Kiváló óvónőink voltak, de az intézmény működése nem a kölcsönös tiszteletre épül. Ebben nehéz volt együttműködően jelen lenni, pedagógusként komoly aggályaim vannak bizonyos szabályok indoklásával szemben.”

„Az intézménnyel kapcsolatban nagyon rosszak a tapasztalataink. Azt érezzük, hogy egy diktatúra-szerű rendszert építenek ki az óvodában, ahol a szülő egy fegyelmendezendő résztvevő, az intézmény a mindenkifelett álló hatalom, a gyermek pedig a helyzet elszenvedője. Ez nem a gyerekek érdekeiről szól, hanem a totális kontroll és hatalom megtartásáról. Az intézményvezető tudta nélkül még egy pislogás sem történhet az óvodában: ott ül minden szülői értekezleten (a jelenléte nélkül tilos is ilyet megszervezni - volt erre példa. Gondoljunk csak bele, mennyire elképzelhetetlen lenne ez az iskolában, hogy az igazgató minden szülőin ott van); jelen van minden csoport FB-csoportjában, de még reggel, aki 8.30 után érkezik, az is csak az igazgató személyes engedélyével léphet be az oviba. Ezt a rendszert rákényszeríti a családokra, de ennek véleményem szerint az óvoda dolgozói is az áldozatai. Megfosztja őket az önállóságuktól, megalázó módon kezeli ezzel őket is, a szülőket is. Szakmainak nevezett indokokkal mindenre tud magyarázatot adni, és a szülői meglátásokat, kéréseket egyszerűen a szakmai felsőbbrendűségével hárítja el, mondván, hogy a szülő ügysem ért hozzá, elfoglalt a gyerekével szemben, és itt egyedül ő az, aki a tudás birtokában áll. Meg sem próbál együttműködni a szülőkkel, a családokkal való kapcsolatot teljesen leépítette, és a hivatalosan megszervezett családi programokkal takarozik: Mihály-nap, Márton-nap, advent, stb. De a hétköznapiakban a családok előtt zárva az óvoda, a szülők megélése, véleménye senkit nem érdekel. (...) Sokszor hallani a szülői és az SZMK értekezleteken, hogy ezekre a szigorú intézkedésekre a felelőtlen szülők miatt is van szükség. Elismerem, hogy léteznek ilyenek, de az biztos, hogy nem ők vannak többségben, és engem nem is érdekel, hogy hányan vannak. Attól még nem lehet egy ilyen szabályrendszert rákényszeríteni a normálisan működő családokra is. Elismerem, hogy az a nehezebb út, de az óvodának az is a feladata, hogy ezeket a családokat/szülőket egyénileg segítse a fejlődés útján. Összességében az érezhető, hogy valójában minden szülő az intézmény ellensége, aki kérdezni akar, tudni akarja, hogy mi történik, hogy mi van a gyerekével, vagy egyáltalán, jelen akar lenni. Úgyhogy sokkal egyszerűbb bezárni az ajtókat, és "zárt ülésen" elrendezni a gyerekek óvodai hétköznapijait.”

„Nyitott kommunikációval sokminden javítható lenne. Az óvoda van a családokért és nem fordítva.”

„Éppen óvodaváltásra készülünk. Folyamatosan cserélődtek a csoport pedagógusai, a vezetés semmilyen igényünkre nem vagy felháborodását kifejezve reagált. A működéshez szükséges alap személyi feltételek bizonytalanok, a szülőkkel szemben viszont minden szabály tiszteletlenül, tekintélyelvű, személytelen eszközökkel kerül érvényesítésre.”

„Az, hogy 8.30-kor bezárják az ajtót, az a vicc kategória. Hiszen egy oviba bármikor érkezhetsz, főleg egy kiscsoportossal, de egy középsőssel is akár.”

„Egyik évben a tanév vége előtt 2 héttel a 3 gyermekemmel (akik közül 2-en óvodások) 8.35-re értünk oda az óvodához. Zűrös reggelünk volt, a gyerekek a tanév vége miatt már nagyon fáradtak voltak, alig bírtam kiszedni őket az ágyból és összekészíteni az induláshoz (a férjem hajnalban elment dolgozni, reggelente egyedül intéztem a 3 gyereket). Emellett mivel a nagyobbik lányom gluténérzékeny, és az óvoda nem biztosít számára étkezést, ezért az ő

ebédjét is készítettem reggel, és a leves lassabban főtt meg, mint ahogy számítottam. Biciklivel mentünk, a legkisebbik (10 hónapos) a hátamra volt kötve hordozókendőben. Odaértünk nagy rohanásban és idegeskedésben az óvodához 8.35-kor, és konstatáltuk, hogy az ajtó be van zárva. A fejem majd szétrobbant, egyszerűen nem akartam elhinni ezt a kicsinyességet a nyári szünet előtti napokban, a gyerekek megijedtek, hogy most mi lesz. Az intézményvezető éppen ott volt bent a folyosón, látta, hogy az ajtóban vagyunk, és mézesmázosan kinyitotta az ajtót nekünk, beinvitálta a két nagyot az óvodába. Én szólni sem tudtam, annyira szétfeszített az idegesség a helyzet képtelenségén.

Egy másik alkalommal a férjem vitte a gyerekeket az óvodába. Hétfő volt, előtte hétvégén a gyerekek a nagymamánál voltak, és úgy alakult, hogy vasárnap este még ott aludtak, hétfőn reggel mentünk értük. A forgalom miatt később értek csak az óvodához, fél 9 - 9 között. Az ajtónál csengettek, az óvónő pedig azt mondta, hogy ne haragudjunk, de nem veheti át a gyerekeket, amíg az intézményvezető nem engedélyezi, hogy bemehetnek az óvodába. Ott helyben fel kellett hívni a vezetőt, aki telefonon engedélyt adott rá, hogy a gyerekeink 9-kor is bemehessenek az óvodába. Ez a történet leginkább az intézményi munkaközösség hangulatát és működését jelzi: milyen szigorú ellenőrzés (és fenyegettség) alatt vannak a dolgozók is.

A telephelyi óvodában amikor bevezették a 8.30-as bekulcsolt ajtókat, egy darabig még nem alkalmazták ezt a szigort, az ajtók nem voltak kulcsra zárva. Én egy évben kb. 3-szor volt úgy, hogy reggel messzengeren megbeszéltem az óvó nénivel, hogy 8.30 helyett 9-re viszem be a gyerekeket (már megreggelizve, mert tudtam, hogy addigra a benti reggeli már véget ér), mert aznap nagyon fáradtak voltak a gyerekek, vagy akár én nem voltam olyan állapotban, hogy a három gyereket egyedül időben elkészítem, vagy bármi miatt nehezebben indult a reggel. Ezt mindig meg tudtam beszélni az óvónővel, és sosem volt ebből gond. Az, hogy évente kb. 3-szor kimaradnak a reggeli tornából, nem gondolom tragédiának (főleg, mivel biciklivel jártunk a kb. 1 km-re lévő oviba). Mindez akkor ért véget, amikor az egyik ilyen alkalommal reggel amikor jöttem ki az óvodából, az intézményvezető is az épületben volt, és látta, hogy én ott vagyok bent 9-kor. Másnap az óvónő megkért, hogy több ilyet ne csináljunk, hogy én később viszem be a gyerekeket, mert őt nagyon elővette a vezető, hogy ez hogyan történhet meg. Az ajtót is egy idő után kulcsra kellett zárni mégis, mert az intézményvezető rájött, hogy nincs mindig kulcsolva, és a dolgozók félni kezdtek, hogy "lebuknak" ezzel. Hangsúlyozni szeretném, hogy ilyen alkalmak évente kb. 3-szor fordultak elő, nem rendszeresen, de megnyugtató volt, hogy ha "vészhelyzet" van, akkor nem kell belepusztulni abba, hogy mindenáron odaérjünk az óvodába. Mostantól ez nem így van, nincs kibúvó, aki késik, vagy be se menjen, vagy vállalja azt a megalázó, lekezelő helyzetet, hogy kuncsorognia kell az intézményvezetőnél, hogy a gyermeke mehessen aznap oviba, mintha valami bűnt követett volna el. Rettenetesen megalázó és egyben nevetséges ez a helyzet, mintha a szülőket fegyelmezendő rossz gyerekeknek tekintené.

Reggelente rendszeresen úgy értünk oda az oviba, hogy a gyerekek a kaputól előreszaladtak az ajtóhoz, és megnézték, hogy nyitva van-e: "Ne aggódj anya, még nem zárták be, be tudunk menni!" Számukra is egy komoly stresszfaktor volt ez a reggelben, amiről úgy gondolom, teljesen felesleges teher egy ilyen kicsi gyerek számára.

A nagyobbik lányom már nem óvodás, de minden alkalommal, amikor indulunk az iskolába, vagy bárhova, ahova időre kell menni, többször is kérdezet, és nagyon aggódik, hogy "Időben vagyunk még? Nem fogunk elkésni?" Nem állítom, hogy ez teljes mértékben az óvodának köszönhető elültetett stresszfaktor, de azt valószínűnek tartom, hogy ha volt is erre hajlama, hogy ezen izguljon, az biztos, hogy az óvodai rendszer erre nagyon ráerősített. Vagy az is lehet, hogy eleve emiatt alakult ki.

A telephelyi óvodában a csengő a két ajtó között van, és a belső ajtót kulcsolják be. Így tehát ha valaki mégis a bekulcsolás után érkezik, be tud csengetni. A központi óvodában azonban ugyanúgy a két ajtó között van a csengő, de a külső ajtót kulcsolják be! Ahogy erre rákérdeztem, hogy ez miért van így, hiszen esélyünk sincs bejutni becsöngetni, ha bármi történne, akkor azt a választ kaptam, hogy azért, hogy körbe kelljen menni az irodák felé. Magyarán, hogy az intézményvezető előtt kelljen elmenni, aki így minden ilyen esetről tudni fog, és figyelemmel kísérheti a szabálysértőket.”

Kérdőív adatok:

A 9. ábra alapján megállapítható, hogy a szülők véleménye alapján a kommunikáció nem megfelelő és lényegesen több segítséget, tiszteletet, visszajelzést, tájékoztatást szeretnének kapni a jelenleginél.

„Kétféle iskolarendszer van, a gyerekközpontú és az intézményközpontú.

***Az első a demokráciák iskolája, a második a diktatúraké,
amely megmondja, hogy ki legyél, milyen legyél és mit csinálj.”***

- Mérei Ferenc³⁵

³⁵ Idézi őt: Vekerdy Tamás: Gyerekközpontú-e az iskola? Új Pedagógiai Szemle 2004. ápr-máj. 91-96.p.
<https://epa.oszk.hu/00000/00035/00081/2004-04-ko-Vekerdy-Gyermekkozpontu.html> legutóbbi megtekintés:
2025. márc. 14.

Vélemény, javaslat

Célunk az volt, hogy szülői véleményeket, konkrét történeteket ismerjünk meg és ne szóbeszédre alapozzunk az óvoda megítélésben.

Annak érdekében, hogy ne kizárólag szülői információk alapján ítéltessék meg az intézmény, egy objektív mércével is igyekeztünk megtámasztani a hipotézist: az olyan intézménynek, mely falain belül viták, széthúzás, állandó cserék és a gyermekek irányában a már megismert esetek következmények nélküliek lehetnek, ott feltételezésünk alapján vezetői problémák vannak. Ennek legobjektívebb indikátora az állományi feltöltöttség. Óvodai intézményekben alapvető szokás, hogy 1 óvodai csoporthoz 2 fő óvodapedagógus és 1 fő dadus állomány szükséges. Ezen felül különböző mennyiségű és különböző munkaidőben foglalkoztatva számos pedagógiai asszisztens segíti a munkát.

A sziget összes fellelhető óvodáját és a Duna két oldalán lévő települések óvodáit tüntettük fel a 10. ábrán és megállapítható, hogy a Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda esetében a legnagyobb a személyi állomány hiánya. A szigeten található, lényegesen nehezebben megközelíthető és elszigeteltebb óvodáknál is rosszabb állományi helyzetben lévő intézményünkről kijelenthető, hogy falain belül súlyos problémák rejtőznek.

Fentiek alapján kérjük a tisztelt Képviselő testületet, hogy:

- Indítson törvényességi vizsgálatot saját jogon
- Indítson szakértői vizsgálatot az Oktatási Hivatalnál(mivel a szülők az Intézményvezetővel nem jutottak dűlőre, a szülők közös véleményét pedig ezen dokumentumban tártuk a Fenntartó felé.)
- Oktatási hivatali szakértőkkel vizsgáltsák át az óvoda működését, különös tekintettel azon óvodapedagógus(ok) munkájára aki(k)re oly sok panasz érkezett.
- A közelgő óvodaátalakítás - intézményvezető választás - során legyenek figyelemmel a szülők igényeire és véleményeire és azok szerint készítsenek pályázatkírást és válasszanak intézményvezetőt.

FÜGGELÉK

71 válaszadó töltötte ki a kérdőívet akiknek átlagosan 1.7 gyermeke járt vagy jár az intézménybe. Az óvodában egyszerre kb. 120 gyermek jár, a legaktívabb 2020-2025 közötti időszakra vetített össz. gyermek létszám (~240 gyermek) melletti 68 kérdőívkitöltés 28%-os mintaméretet jelent, ami kiemelkedően magas.

A kérdőív és a rá adott válaszok statisztikailag nem torzításmentesek, abban mintavételi torzítás található: a populáció bizonyos csoportjai nagyobb valószínűséggel kerültek a mintába, mint mások.

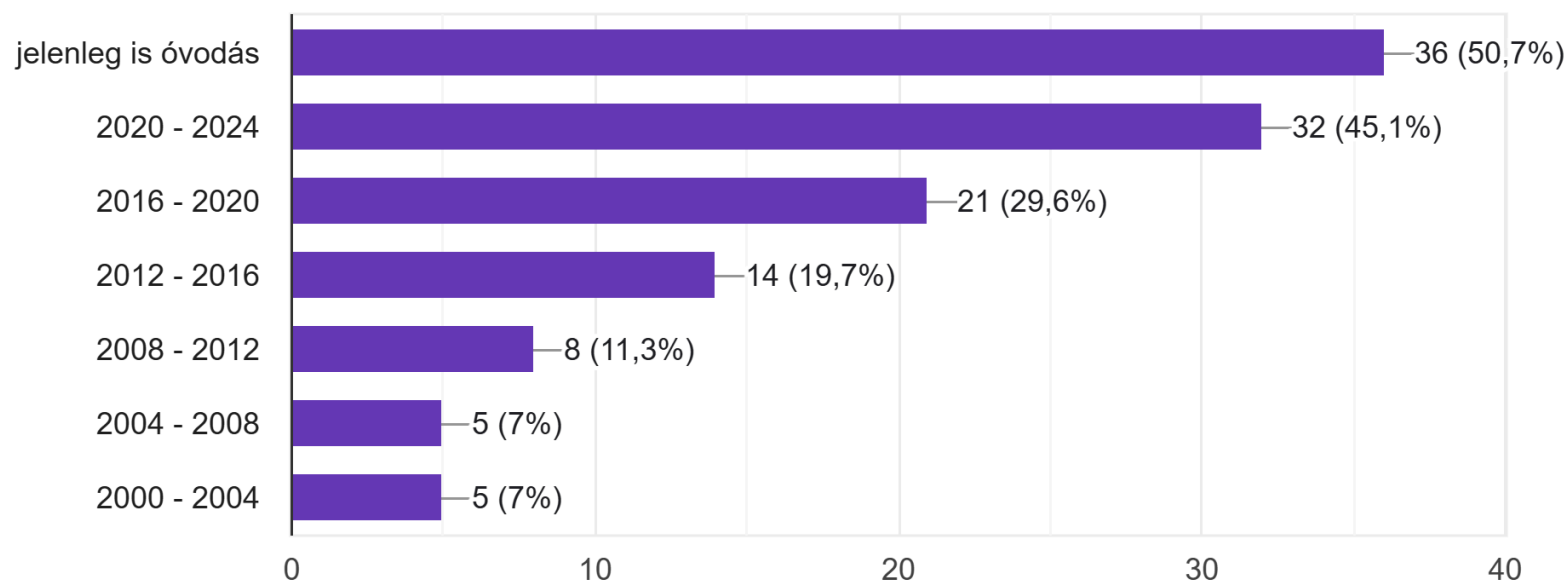
Háromféle jellemző torzítást tapasztaltunk:

1. Önkéntes elfogultság: A vizsgálatban önkéntesen résztvevők mindkét (a hipotézis megerősítése illetve cáfolata) oldalról érkeztek elfogultan. A megerősítés oldalán emiatt túlmintavételezés alakult ki, a cáfolás oldalán pedig jelentős számú “hamis”, illetve értelmetlen kitöltést nyújtottak be.
2. Túlélési torzítás: A minta csak olyan, a hipotézisünk megerősítését célzó eseteket tartalmaz, amelyeknél a szülő még nem fásult meg és nem törődött bele a helyzetébe, illetve amelyeknél a szülő nem tart esetleges vélt vagy valós következményektől és azok lehetőségeitől.
3. Önkiválasztási torzítás: csak azok vettek részt a mintavételben, akik önként vállalták azt. (Értelemszerűen nem lehet kötelezővé tenni egy ilyen válaszadást.)

Hogyan kerülhető el, hogy a mintavételi torzítás értékelhetetlenné tegye a mintavételt? - Nem szándékunk abszolút indikátorokat felállítani, az elemzés során megelégszünk a relációk értelmezésével és sorrendiség felállításával.

1. Ha már nem óvodás(ok) a gyermeke(i), akkor kérem jelölje, hogy mely időszakban jártak a Nyitnikék óvodába (több gyermek esetén több időszak is jelölhető):

71 válasz

1. Ábra: a kitöltést vállaló szülők aktív időszaki eloszlása

Megjegyzés: mivel egy kitöltő személynek több gyermeke is járhatott különböző időtartamokban az óvodába, ezért százalékosan nem kell kijönnie a 100%-nak. A százalékolás jelentése: a 71 válaszadó adott százalékának jár/járt az adott időszakban legalább egy gyermeke az óvodába.

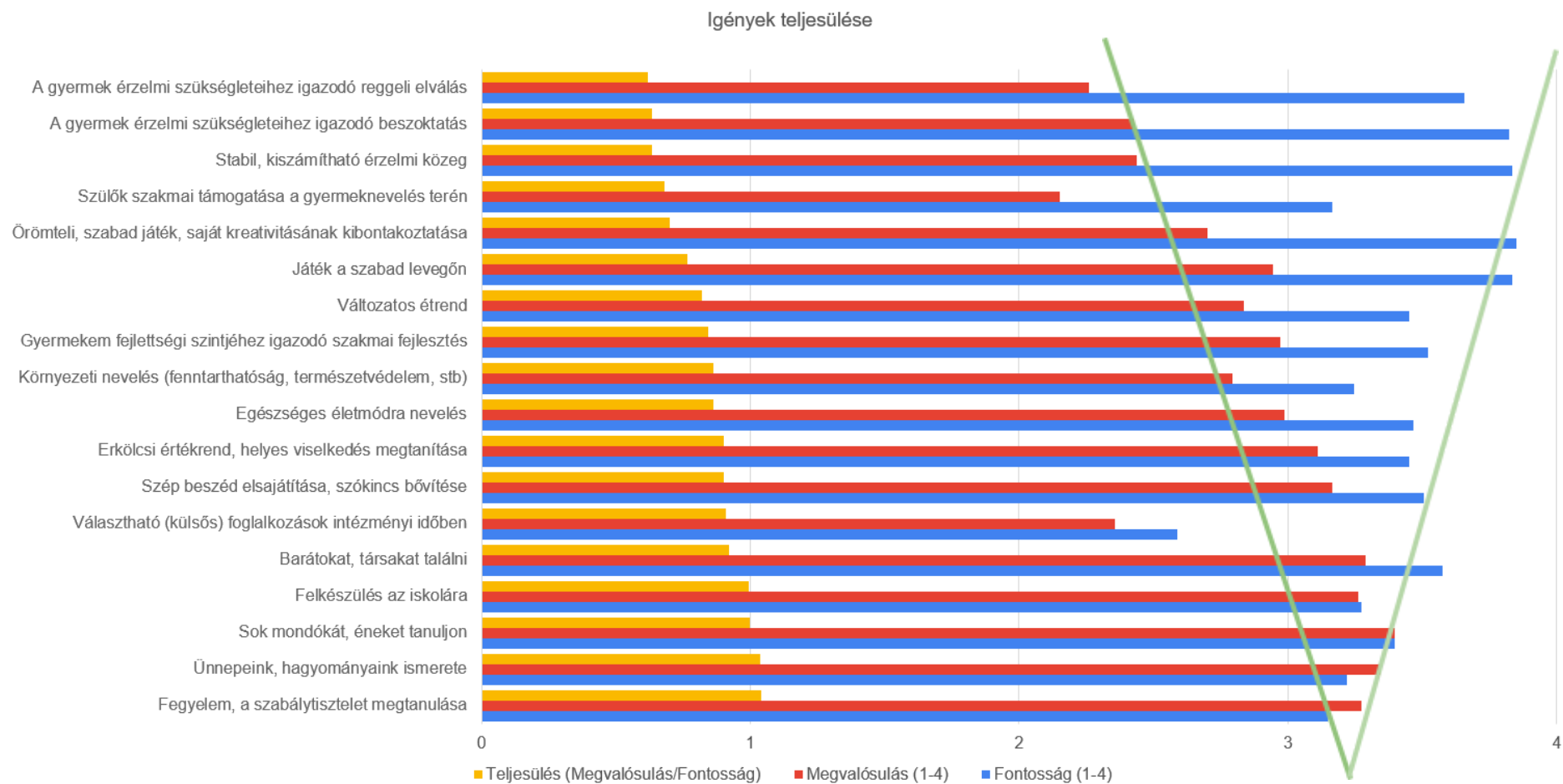
3. Miért választotta a Nyitnikék Óvodát?

71 válasz

2. Ábra: Óvoda választásának okai

Megfigyelhető, hogy túlnyomó többségben lakóhely alapján történt az óvodaválasztás.

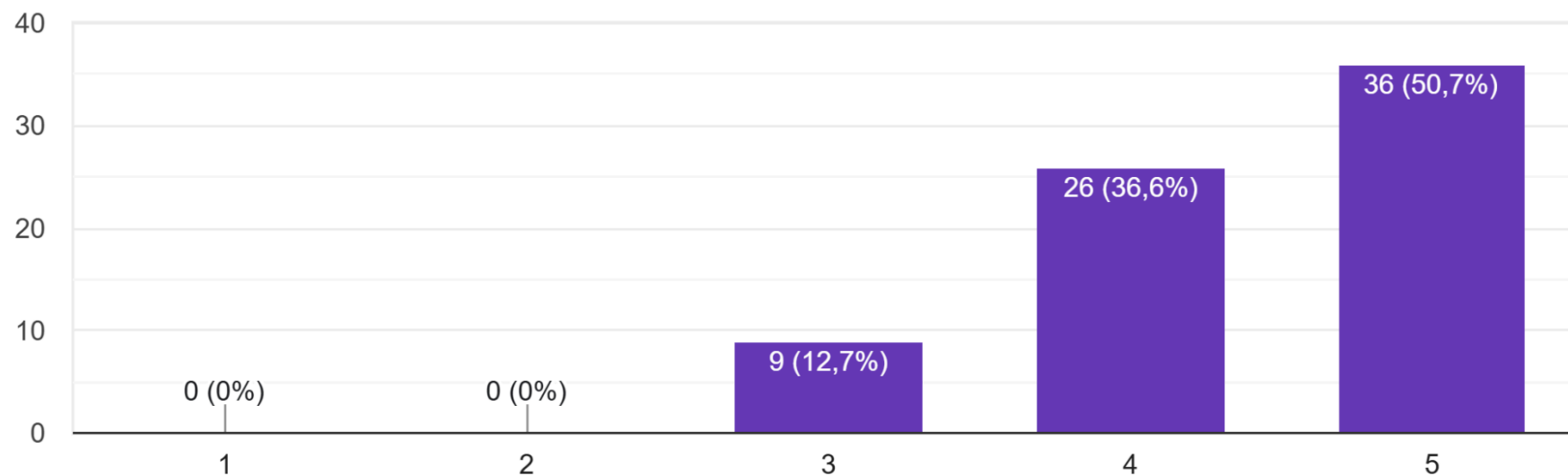

3. Ábra: Szempontok fontossága és megvalósulása (kérdőív 5a-5b kérdéscsoportjai)

Kék és piros színekkel látható a megfelelő kérdésekre adott válaszok átlagértéke. Megfigyelhető a pszichológiai hatás: a fontosabbnak vélt dolgokra érzékenyebbek vagyunk, azaz hiányukat erősebben büntetjük. A két színcsoport között kialakult V alakú nyílás igazolja a válaszadás relatív értelemben vett torzításmertességét.

7. Mennyire elégedett az óvoda felszereltségével?

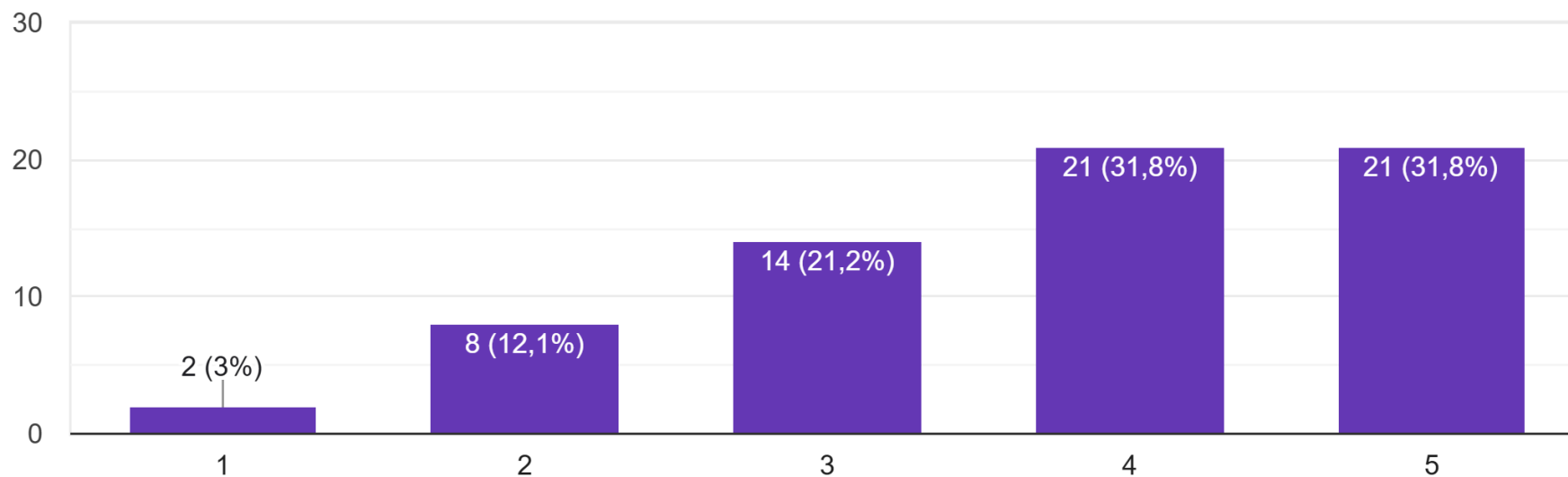
71 válasz

4. Ábra: Óvoda felszereltségével való elégedettség

8. Mennyire elégedett az óvodában elérhető egyéni fejlesztésekkel? (gyógypedagógus, logopédus, gyermekpszichológus)

66 válasz

5. Ábra: Egyéni fejlesztésekkel való elégedettség

Megfigyelhető, hogy az óvoda lényegesen jobban felszerelt technikailag, ennek tükrében a fejlesztések pontszámai hiányosságokra utalnak.

9. Mennyit szeretne tudni gyermeke óvodai életéről?

71 válasz

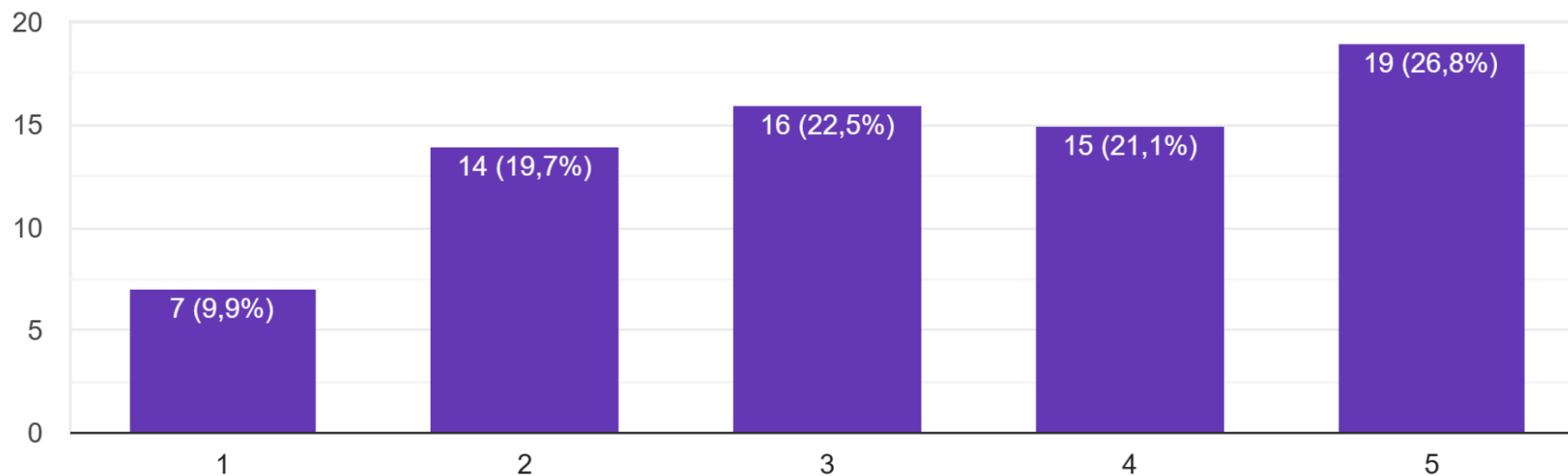

6. Ábra: Érdeklődés az óvoda iránt

Megfigyelhető, hogy a mintában szereplő szülők közel háromnegyede többet szeretne tudni az óvodai életéről. Ezen válasz statisztikailag NEM torzításmentes a függelék elején vázolt okok miatt, így csak tájékoztatásul mutatjuk meg.

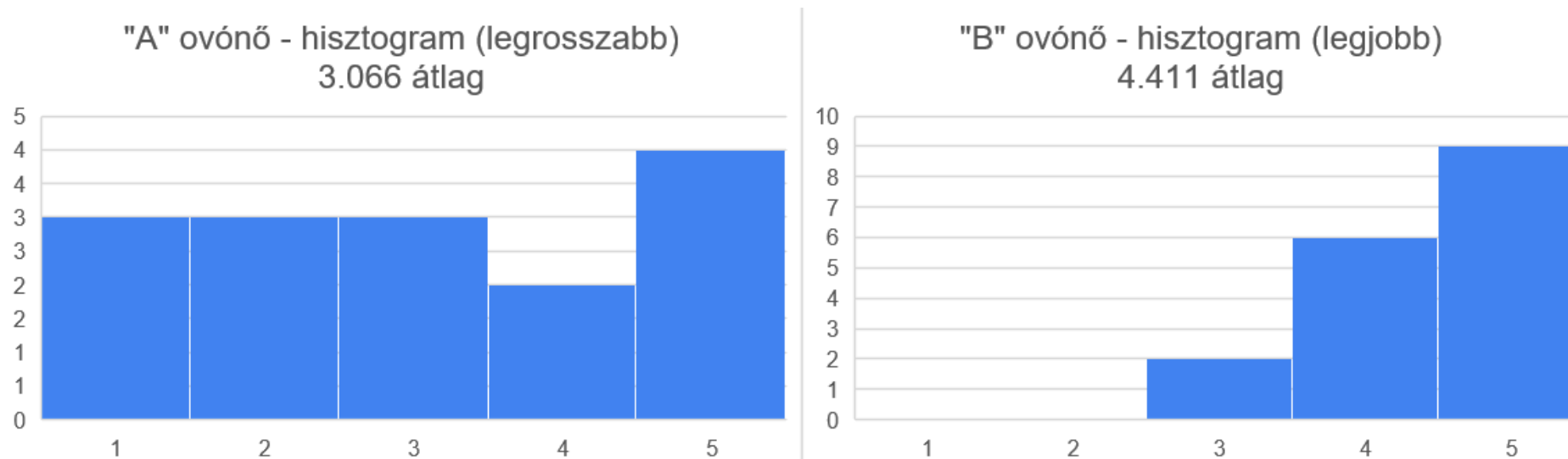
11. Mennyire elégedett az óvónők bánásmódjával, nevelési módszerével?

71 válasz

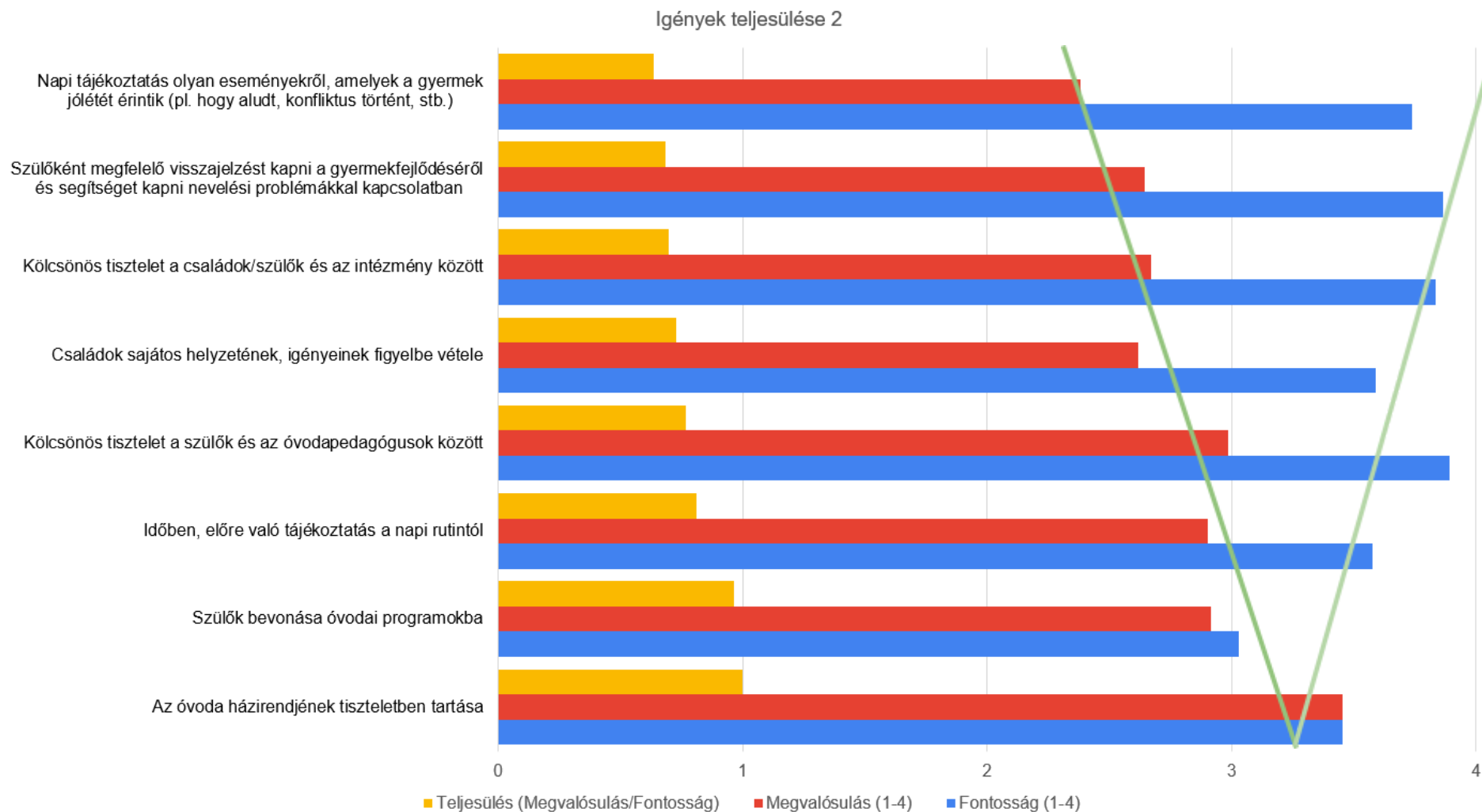
7. Ábra: Óvónőkkel való elégedettség bontás nélkül

Ez a kérdés sem torzításmentes, megfigyelendő azonban a nem elégedett válaszadók magas száma, a következő táblázatban ennek lehetséges okát mutatjuk meg.

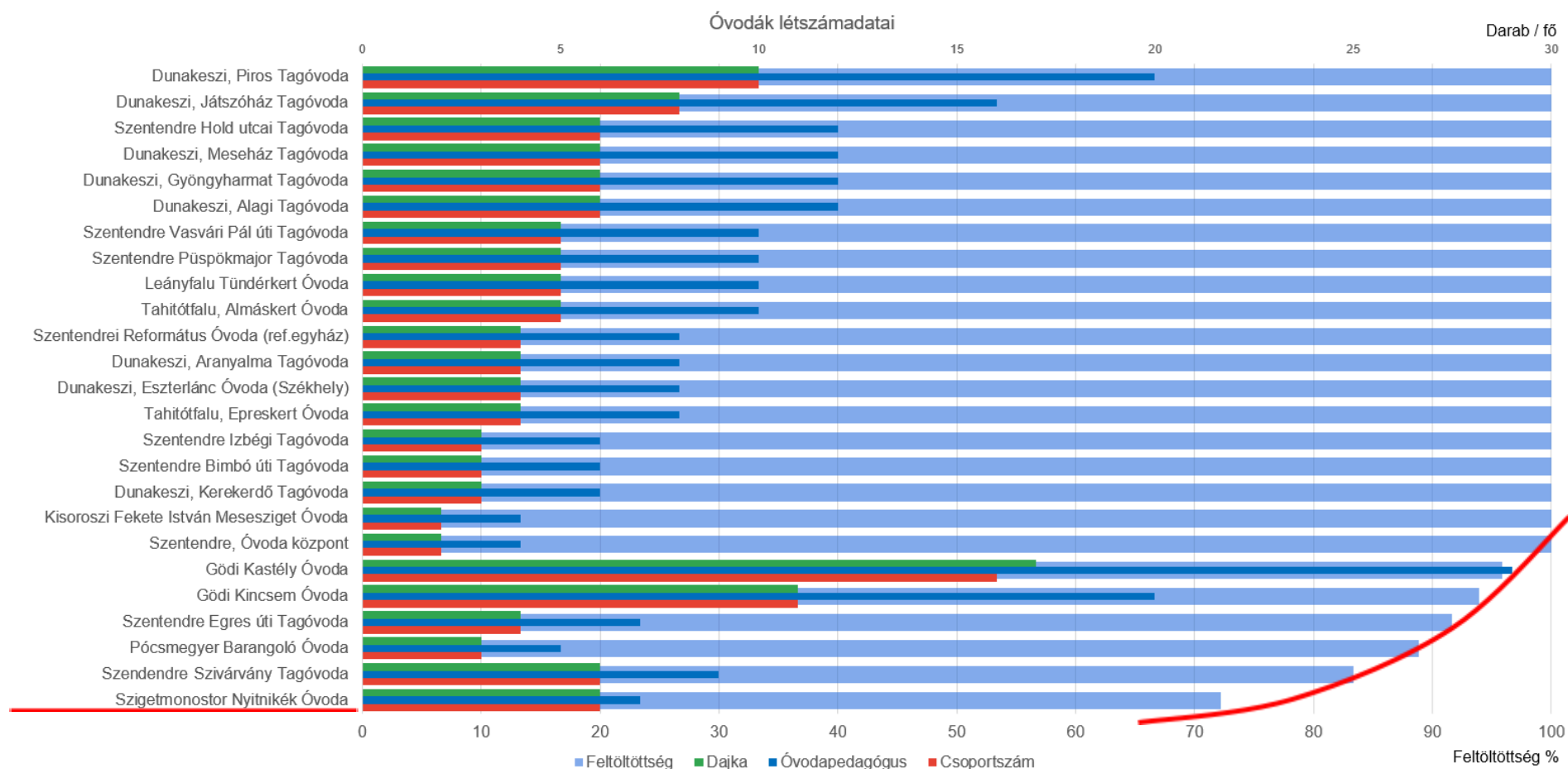
8. Ábra: Óvónőkkel való elégedettség – a legkevesebb és a legtöbb pontot elért óvónők pontozása

A legkevesebb pontot elért óvónő esetében jól megfigyelhető a szándékos torzítás, mivel az eloszlás nagyon messze van az általában elvárt haranggörbe alaktól. A válaszadók egyéb válaszait megvizsgálva egyértelműen kijelenthető, hogy ezen válaszadók többsége szándékosan torzította a kérdőív összes egyéb kérdését is. Legnyilvánvalóbb példa az olyan szülő, akinek egyáltalán nem fontos semmi (minimális pont mindenre) és a lehető legnagyobb mértékben megvalósul minden (maximális pont mindenre)

9. Ábra: Szempontok fontossága és megvalósulása (kérdőív 12a-12b kérdéscsoportjai)

Az előző hasonló ábrához igazodva itt is megfigyelhető a V alakú nyílás.

10. Ábra: Környékbeli óvodák személyi állományának feltöltöttsége

Az eredmény a környékbeli óvodák szisztematikus felkeresése és hivatalos létszám adatainak megszerzése alapján készült.

Megfigyelhető, hogy a szigetmonostori óvoda messze elmarad a környék összes többi óvodájától. Kérdőívünk nem tért ki az óvónők helyzetére és a munkahelyi problémákra, ez a statisztika azonban rávilágít arra, hogy a munkahelyi légkör nem megfelelő.

Csatolt művek jegyzéke

1. Borbély Diana: *A pedagógus szerepe az óvoda és a család együttműködésének megvalósításában*. Katedra XXX. 2023/5. 18-21. (PDF)
2. F. Lassú Zsuzsa: *A család és az óvoda kapcsolata a kilencvenes évek elején*. In: Podráczky Judit (szerk): Szövetségben. Tanulmányok a család és az intézményes nevelés kapcsolatáról. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2012. 143-157. (PDF)
3. Ferenczyné Kerekes Edit: *A család – gyermek – óvoda hármasa az Angyalkert Magánóvodában Kecskeméten*. Óvodai nevelés 2024/2. 8-9. p. (FOTÓZVA)
4. Hornyán Anna: *Gyermekek központúság hol vagy? Hová bújtaal?* Óvodai nevelés 2021/2. 8-9. (FOTÓZVA)
5. Koltói Lilla: *Pedagógiai pszichológia jegyzet óvodapedagógusoknak*.
http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Pedagogiai_pszichologia_jegyzet_vodapedagugusoknak/index.html legutóbbi megtekintés: 2025. márc. 14.
6. Kósáné Ormai Vera: *A mi óvodánk. Nevelépszichológiai módszerek az óvodában*. OKKER Kiadó, 2001.
7. Körmöci Katalin: *Gyermekeink érdekében, fejlődésük elősegítésére. A személyes bánásmód kézikönyve*. Sprint Kft., 2018.
8. Onódi Teréz: *Család és óvoda együttműködése a néphagyományörzés jegyében*. Katedra XXV. 2018/8. (PDF)
9. Podráczky Judit – Hegedűs Judit: *Család és intézményes nevelés kapcsolata a hazai kutatásokban*. In: Podráczky Judit (szerk): Szövetségben. Tanulmányok a család és az intézményes nevelés kapcsolatáról. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2012. 71-84. (PDF)
10. Récsei Noémi: *Határok és szabályok a gyermeknevelésben: a szülői felelősség vitathatatlan*. Katedra XXXI. 2024/9. 4-6. (PDF)
11. Takácsné Szabó Melinda: *Az óvodapedagógus és a család együttműködésének alakítása a differenciált bánásmód tükrében*. Óvodai nevelés 2019(8. 26-28. 26-27. (FOTÓZVA)
12. Török Balázs: *Óvodák és szülők*. Educatio 2005/IV. 787-804. (PDF)
13. Vekerdy Tamás: *Gyermekek, óvodák, iskolák*. Kulcslyuk Kiadó, 2021. (PDF)
14. Vekerdy Tamás: *Gyermekek központú-e az iskola?* Új Pedagógiai Szemle 2004. ápr.-máj. 91-96.p.
<https://epa.oszk.hu/00000/00035/00081/2004-04-ko-Vekerdy-Gyermekekkozpontu.html> legutóbbi megtekintés: 2025. márc. 14.
15. Vekerdy Tamás: *Kisgyerekek, óvodások*. Centrál Könyvek, 2016.
16. Zsubrits Attila: *A kisgyerekek kötődérendszerének alakulása*. Képzés és gyakorlat, 10. évf. 2012/3-4. 102-116. (PDF)
17. Zsubrits Attila: *Az óvodáskorú gyerekek közeli kapcsolatai*. Képzés és Gyakorlat, 12. évf., 2014/3-4. 133-142. (PDF)

Egyéb dokumentumok:

18. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja. 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.
19. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200363.kor> Legutóbbi megtekintés: 2025. márc. 16.
20. Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha Pedagógiai program, 2020. (PDF)
21. Házirend. Szigetmonostori Nyitnikék Óvoda és Konyha, 2023. (PDF)
22. Szigetmonostori Bölcsőde Szakmai program, 2024. (PDF)